

Huszonöt a húszban, avagy az én személyes ünnepem

Ülök a szikrázó kupuszinai tavaszban, drukkolok, hogy ne a meteorológusoknak legyen igazuk s mai is felhőtlen napsütésünk legyen, és megérkezésem óta kóstolgom saját gondolataimat, melyikkel volna érdemes és méltó ezeken az oldalakon beköszönnöm...

Csörög a telefonom, s ma is izgatott és kétségbeesett kollégák hívnak Budapestről, ahol – vihar a biliben? – szakmai barátaim köpködnek egymásra az idei Pécsi Országos Színházi Találkozó zsűritagjainak felkérése kapcsán. X lemondott, Y visszalépett, Z kilépett, nem vesz részt, bojkottál stb. Szomorú fejlemények az évek óta tartó belháborúban, fáj nagyon, szinte fizikailag rosszul vagyok, émelygek az újabb hírek hallatán; kár, hogy nem vagyok ott, gondolom néha, hátha józanságra tudnám szorítani egyikőjüket, másikójukat...

Nézem a napsütötte kupuszinai fűtácát, ahol egy-egy traktor berreg végig, ritkán egy autó suhan el, kerékpárok surrannak, meg-megkondul mellettünk a templom harangja, s még abszurdabbnak látom az egészet. Rádöbbenek: nem is tudnék mivel érvelni az acsargó, dühtől homályos szemű és agyú vitakozóknál, a helyzet már rég túlsordult az ésszerűségeken, meztelen indulatok működtetik a feleket... Azt érzem, hálásnak kell lennem, hogy nem ott vagyok...

Idén tán a szokottnál is nagyobb várakozással érkeztem Kupuszinára; úgy hozta az élet, hogy mostanában kevesebb amatőr színházat láttam, s bizony, hiányzott már... Úgy vagyok ezzel, mint Perényi Balázs, aki az ez évi POSzT márciusi sajtótájékoztatóját követően, amelyen ő mint a versenyprogram egyik válogatója volt jelen, a hivatalos programok múltán odasúgta nekem: „Soly, majd’ másfél száz hivatásos előadás megnézése után nagyon felértékelődött bennem az amatőr színjátszás...”

Hát, igen. Ez az én idei jubileumom. A jubileumi, kupuszinai huszadik Találkozón én is ünnepelek. Épp negyedszázada, 1990 áprilisában fordult ismét az életem: kis híján tizenöt év kihagyás után „visszatértem” az amatőr színjátszók világába. Olvashatták a Sűgóban kötelezően közzé tett életrajzban, hogy magam is amatőr színjátszóként kezdtem: Paál István elhíresült Szegedi Egyetemi Színpadában jegyeztem el magam a színház világával. És igen, épp huszonöt éve, ilyentájt tavasszal kezdtem el dolgozni majd’ egy tucat fiatallal, többnyire gimnazistákkal, hogy felkészítem őket a nyáron, Dublinban tartandó európai színjátszó műhely-fesztiválra... (Az akkori gyerekek közül többen mára a szakma meghatározó egyéniségei: például Rajkai Zoltán színész a budapesti Katona József Színházban, Divinyi Réka kézirát-fejlesztési igazgató a Filmalpnál...) És akkor, velük

dolgozva ébredtem rá, hogy ez az én igazi terepem. Ugyan „megcsináltam magam” hivatásos dramaturgként, elfogadott a szakma – de valami hiányzott, valamitől mégsem volt kerek a világ. Itt, bekerülve egy másfajta szakmai-emberi hálóba, jól bele is gabalyodva, nem csak értelmes és fontos cselekvési terepre találtam, de ráletem megint azokra az „életető nedvekre”, amelyek aztán segítettek megőrizni hitemet a színházcsinálás fontosságában.

Na, innen nehéz rövidre fognom a mondókámat: számba kéne vennem két és fél évtized meghatározó élményeit. Egy doktori dolgozat keretei szűkek volnának ehhez, nem hogy egy be-sűgő terjedelme... Maradok hát a közvetlen élményeknél: arcok, gesztusok, tekintetek, megszólalások, hangulatok, érzelmek, gondolatok, melyek a Huszadik első három napjából beégték emlékezetembe, s melyektől több lettem. János vitéz, ahogy az élet teljességét vállalva menekül haza a tündérek birodalmából – álmában. A János vitéz játszó kupuszinai színjátszókat ünneplő kupuszinai nézők virágcsokrai és őszinte csodálata. A zentai diákszínjátszók önróniája, érettsége és komolysága, amivel rácsodálkoznak a kudarcos párkapcsolatokra. A teremtés gonosz fintorait semmibe vevő magyarkanizsai, fogyatékkal élő színjátszó társaink gesztusai az értelmes megszólalásért. A Gondolat-Jelesek komoly színpadi esszéje több ezer év Phaedrának egybegyúrásáról. A Gézagyerek őszanya édesanyja, ellentéte Gizike komiko-tragédiájával. A KEX meghatározó ragaszkodása a blódlíhez. Az egyáltalán nem „lightos”, prométheuszi megválthatatlanságunkkal dacoló zsebszínházak hite az együttes cselekvésben. A „webes vállalkozó” kamaszok sorsának melankóliája. A torontálvásárhelyi díszlet igazán horváthpéteres bedőlése, s a komédiások heroikus és eredményes küzdelme evvel a váratlan poénnal. A Marások pontossággal elegy féktelen játékkedve.

Hogy mi ebben az anizkszban a különös? – kérdezhettek a világunkat nem, vagy kevésbé ismerő színházaiak. Talán meg tudnám nekik magyarázni, hogy ezek a színházi pillanatok valóságosak, ezek a szerencsés találkozások a szerepekkel, helyzetekkel, mondatokkal autentikusak és igaziak. De nem is ez az igazán fontos az egészben. Hanem az, hogy nálunk a színházi csapatok alkotó közösségek, nem teamek, valódi emberek, valódi tapasztalatokkal az életről hozzák létre, nagy művészi érzékenységgel.

Számomra pedig a legmámorítóbb érzés, hogy bármerre is járok a Vajdaságban, Erdélyben, a Felvidéken, az Alföldön vagy a Kemesalján, majd minden iskola, templom, polgármesteri hivatal, traktorállomás, vegyeskereskedés vagy nyugdíjas otthon titka ismerős – mindenikben tudom, hogy ott az alkotó színházi tehetség.

Így nem csupán hiszek benne, de bizonyossággal tudom: a színház sosem hal meg.

Köszönöm nektek, Önöknek az én jubileumomon.

Solténszky Tibor

„Élni jó! Ezt tanulom Kupuszinán...”

Interjú Lennert Móger Tímeával

Lennert Móger Tímea költő, újságíró, művelődésszervező 1981. május 20-án született a vajdasági Zomborban. Mindig szívesen jön Kupuszinára. Saját bevallása szerint, ezer oka van rá, ezek közül néhány: egy jó előadás, barátságok, pihenések, feltöltődés, legyen az egyedül vagy társaságban, a művelődési egyesületben, házban, kocsmában, horgászlakban, a Stukában vagy a Mezeinél... Mintha hazajönne. De vajon milyen otthon lenni Kupuszinán?

■ **Az első emléked a kupuszinai művelődési életről?**

– A kupuszinai Petőfi Sándor ME színpadán nyertem prózamondó versenyt. És a Csárdáskirálynő, az Ének az esőben... és, és... a kulisszák, az ügyelőfülke... Mintha egy nagy emlékhalmaz növekedne bennem, mind első, folyamatos és maradandó.

■ **Melyik előadásuk volt rád eddig a legnagyobb hatással?**

– A musicalek, az Ének az esőben és a Mamma mia.

■ **Ha írnál egy darabot a társulatnak mi lenne a címe?**

– Élni jó! Ezt tanulom Kupuszinán, a kupuszinaiaktól minden alkalommal. Ebben a közösségben életöröm van, amely kitartással párosul. Végtelesen csodálom a kupuszinai közösséget. Lehet, hogy elfogultság (a sok itteni barát okán), de megmondom őszintén, ahogy átlépek a falu határát, megnyugszom, ellazulok, magam mögött hagyok minden gondot, átadom magam a pozitív energiáknak, amelyeket hordoz ez a falu.

■ **Mit üzensz a következő nemzedéknek a non-profit színházzal kapcsolatban?**

– A játék önmagáért van. Céltalan, de irányt szab, magunk felé egymásnak.

■ **Kipróbálnád magad egy közös produkcióban Molnár Józseffel?**

– Jóhogy! Molnár József emblematikus személyiség, különös érzékenységgű rendező és közösségi ember. Nagyra becsülöm, megtiszteltetés volna vele dolgozni. Egy valami aggasztana, hogy nem volnék én olyan jó „játékosa”.

Vörös Endre

Lennert Móger Tímea

Lennert Móger Tímea:

VISZONY(LAGOS)

(B)omlás
(j)ár a fejemben
szeretkez(het)nénk
egyszer az életben a testét-
lelkét...

nem az eső miatt
nem a fronthatástól
a hatástól

altatás
mint amikor a hit-
etlen magát

táplálja
(sz)ivar-
talanított
titkok

(t)okok ezek
kezek a paplan fölött

ölök

ölném

ami

ami örök

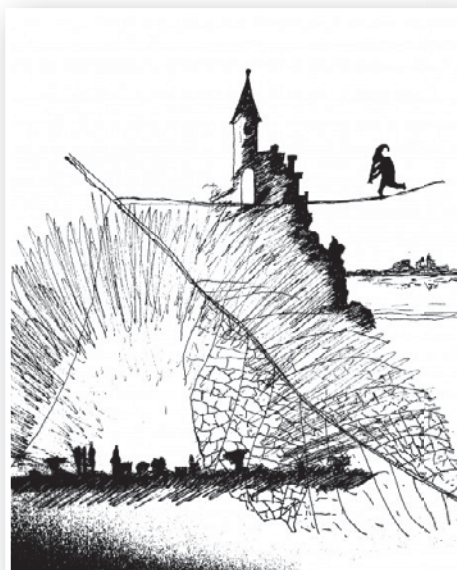
(f)üst

(t)űzvan

Lennert Móger Tímea:

HON-LÁZ

tollász szürkés,
szűrt kék,
egyenes- sárga
újjáleszt-
és
elfekvő csillagok
(nagy ég!)
(vers-)nyelv gagyog,
a naptól
göndör perce ez
egy megnyúlt falevelnek,
látom fényét
átsejlik az erezen, a fénytől
több e föld,
mint innen látszik,
szín-világ
világlík
vissza
kapni
(nem) csak egy képről,
(nem) lehet...

Várad Balázs grafikája a vershez

A közönség éltető, megtartó ereje

Húszéves a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozója

A vajdasági magyar amatőr színjátszók idei, huszadik jubileumi találkozója nemcsak színjátszómozgalmunknak, hanem művelődési életünk egészének is egyik igen jelentős, figyelemre méltó eseménye. S ez, ugye, természetes, hiszen a Magyar Nemzeti Tanács egyik országosan kiemelt rendezvényéről van szó. S persze erről az eseményről, amelyre április 10-e és 19-e között majd sor kerül, szólni kell (legalábbis kellene). Elsősorban azoknak, akiknek, véleményem szerint, ez lenne a kötelessége! Ugyanis érdemes lenne bejárni azt az utat, amelyet a találkozó az elmúlt két évtized alatt megtett. Érdemes lenne választ keresni arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen hogyan is lett, lehetett egy szerény kezdeményezésből egy 10 napos jelentős rendezvény!

Azonban, mint azt már írásom címével jeleztem, ezúttal a közönségről szeretnék szólni, a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozójának hűséges közönségéről. Tudjuk, hogy a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség válságos időben, kilátástalanságunk mindennapjaiban kezdeményezte, indította útjára a találkozót. Az akkori körülmények között sokan kételkedtek a kezdeményezés sikerében. Úgy gontolták, hogy az embereket, a nézőket ilyen dicstelen világban a színház igazán nem érdekli. Az ellenkezője történt. Ugyanis a néző, a közönség volt az, amely egyértelműen, a maga módján, a színháztermekben való jelenlétével támogatta a szövetség kezdeményezését, mármint a találkozó létrehozását. S itt mindjárt elmondhatjuk, hogy a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók II. Találkozója után, amelyet egyébként Torontálországban tartottak meg 1997-ben, a közönség már szilárd fundamentuma volt a találkozóknak, és az elmúlt húsz esztendő alatt az is maradt!

Igen! A közönség volt az, amelynek köszönhetően megteremtődött a találkozó létjogosultsága, és a néző, ez a mi csodálatos közönségünk őszinte, igaz elkötelezettséggel, a színház iránti ragaszkodásával, szeretetével éltette és élteti ma is a mozgalom legrangosabb rendezvényét, a húszéves Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozóját!

Egy-két példát azért említek, mindenekelőtt azért, hogy érzékelhető legyen a közönségnek a találkozó iránti elkötelezettsége. Az első példa az 1999-es esztendőhöz kötődik. Tehát 15 évvel ezelőtt, az említett esztendő márciusában, a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók IV. Találkozójára Muzslyán került sor. Március 24-én a külai színjátszók mutatkoztak be. A színházterem zsúfolásig megtelt. Csendes, békés tavaszi este volt. Azonban úgy hét óra után, talán emlékezünk még rá. Újvidéket és Kúlát (csak ezt a két várost említem most) bombarobbanások rázták meg. A NATO megkezdte az ország bombázását!

Ott Muzslyán, a külai színjátszók előadásának a szünetében már mindenki tudta, hogy mi történt, hogy mi történik. A döbbenet letaglózta az embereket. A szünetben csak a nem várt eseményről beszélgettek. Haza azonban senki sem sietett! És szünet után visszamentek a terembe, s

mindenki elfoglalta a maga helyét. Egyetlen szék sem maradt üresen! Az előadás folytatódott. A végén a közönség szünni nem akaró vastappsal köszönte meg a külai színjátszók kiváló teljesítményét. S aztán méltóságteljesen, csendben igyekezett haza! Ennyi ez a kis történet. Számomra azonban nagyon sokat mondott. S én csak mélyeséges tisztelettel tudok gondolni a közönségre, a mi közönségünkre, amely akkor, de az elmúlt 20 esztendő alatt is minden nehéz, válságos időben példát mutatott nemcsak a színház iránti ragaszkodásból, hanem emberi és erkölcsi magatartásból is.

A másik példát napjaink kínálják. Ezúttal a sok közül színjátszóink tavalyi, szajáni találkozóját említem. Szaján alig 1200 lakosú kis település a bánsági szórványmagyarság zárt világában. Hivatásos magyar színház még sohasem látogatott el a faluba. S így egyesek azt gondolták, hogy a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XIX. Találkozójának résztvevőit, vendégtársulatait, üres színházterem várja majd, és nem lesz kinek játszani. S mi történt? Csak annyi, hogy a találkozó 19 előadásának mindegyikét zsúfolt színházterem várta, köszöntötte. Függetlenül attól, hogy a 10 napos rendezvény során esti vagy délutáni előadásról volt szó. S ugyancsak függetlenül attól, hogy a hagyományos vagy a korszerű színház kifejezőeszközeivel készült egy-egy produkció, a közönség az utolsó helyig megtöltötte a termet, s a színházrajongók nem titkolt lelkesedéssel fogadtak minden fellépő társulatot, minden bemutatott produkciót!

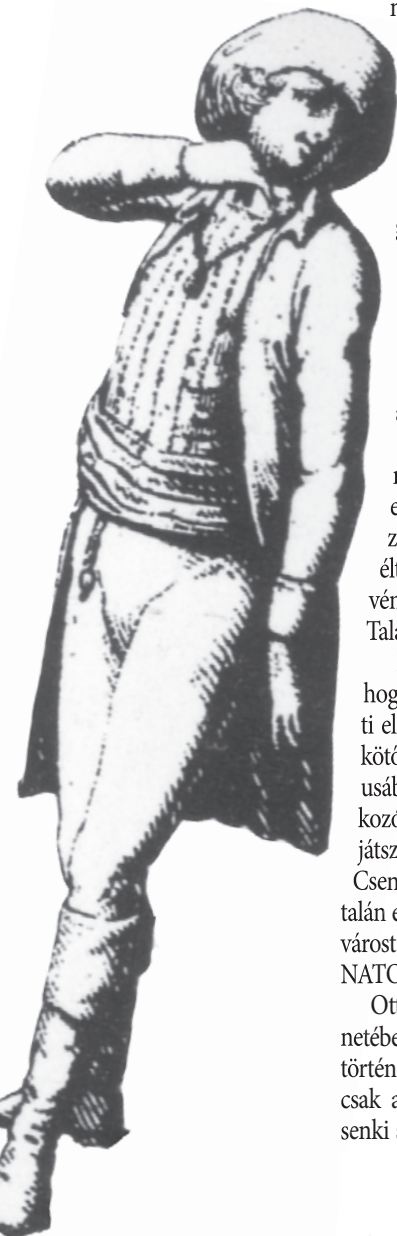
A közönséggel kapcsolatban szólni szeretnék még egy többéves, lassan állandósuló jelenségről. Továbbra is a szajáni példánál maradok. Arról van szó, hogy a szajáni Móra Károly Általános Iskola tanárai, tanítói a diákokkal együtt minden este és délután ott szorongtak a nézőtérén, aztán minden előadás után az iskolában fő téma volt a látott előadás. Krabók Csilla tanárnő naponta segítette a gyerekeknek elemezni az előadásokon látottakat. Igyekezett megismertetni velük a különböző műfajokat, a színpadi stílusok, megjelenítési formák többféleségét. Úgy érzem, hogy érdemes lenne legalább elgondolkodni ezen a jelenségen!

A Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók huszadik, bácskerteszi találkozója előtt a közönségről szólni valahogy nem könnyű dolog. Mégis vállalkoztam rá. Bevallom, nem minden elfogultság nélkül fogalmaztam mondataimat, véleményemet. Személyes tapasztalataim (közel 15 esztendőn keresztül részt vettem a találkozókön) segítettek, úgyhogy végül is nagy-nagy tisztelettel a valóságot írtam meg! Legalábbis úgy érzem, hogy a találkozó közönségéről, annak végtelen elkötelezettségéről, amellyel éltette ezt a 10 napos rendezvényt, mást nem mondhattam. S hogy esetleg hiteles-e a közönségről megfogalmazott véleményem, vagy inkább mondjam úgy, hogy vallomásom, azt, illetve arra a választ, színjátszóink április 19-én kezdődő bácskerteszi, 10 napos rendezvénye mindenképpen megadhatja a választ.

S meg is adja!

FARAGÓ Árpád

Megjelent: Családi Kör, 2015. március 26.

Ma a Találkozó színpadán

Keddi szerelem és küzdelem Puskással és Shakespeare-rel

A mai főszerepet a szabadkai Fabula Rasa Színjátszó Grund és az Adai Színtársulat kapja. Újabb kísérleti előadást láthatunk a héten az adai társulat tolmácsolásában. Sokan ismerjük Puskás Zoltán, azaz Pusi stílusát: profi előadásokkor tiszta szimbólumokkal, utalásokkal dolgozik. Vajon így lesz ez most is? Vajon mi ellen küzdenek az adai fiatalok az általa rendezett darabban? A szabadkaiak pedig egy jól ismert szerelmet mutatnak be. Kapcsolódjunk ki együtt délután!

FABULA RASA SZÍNJÁTSZÓ GRUND, SZABADKA

A Népkör Magyar Művelődési Központ mindig is a vajdasági magyar színjátszás egyik fellegvárának számított. A szabadkai színházak megerősödésével a Népkör a fiatalokat szólítja meg és oktatja őket a nemes művészeti ág alapjaira. A Fabula Rasa drámacsoport tagjai szabadkai és környékbeli általános és középiskolás tanulók, akik a foglalkozásokon elsajátítják az alapvető színházi szakmai ismereteket. A drámacsoportot olyan szabadkai színészek vezetik, akik a szabadkai kulturális élet meghatározó személyiségei. A színjátszó csoport célja, hogy évről évre több és több új darabot mutassanak be, melyek vonzzák a közönséget illetve új tagokat is csábítanak. Produkcióik magas színvonalú magyar nyelvű színházi előadások, melyeket nem csak Szabadkán, hanem a környező településeken is bemutatnak.

2008. novemberében alakult a gyermekszínjátszó csoport. Mostanra már kinőtte magát egy komoly társulattá, lelkes színházcsináló, Thália minden oldalára odafigyelő és ápoló lelkes alkotó "brigáddá".

2015-ben a Fabula Rasa Színjátszó Grund bemutatja:

William Shakespeare:

Szentivánéji álom (105')

Romantikus komédia

Szereplők:

- Theseus: Dudás Dániel
- Hippolyta: Bodnár Lonetta (vagy Dimitrov Nikoletta)
- Lysander: László Roland
- Demetrius: Ambrus Richárd
- Hermia: Verebes Andrea
- Heléna: Dédovity Tomity Dina
- Egeus: Kadván Zsuzsanna
- Philostratus: Lukács Ramóna
- Oberon: Budinčević Krisztián
- Titánia: Imamović Inesz
- Tündér: Greguss Lilla
- Pukk: Pásztor Anett
- Borsóvirág: Lukács Ramóna
- Pókháló: Dimitrov Nikoletta
- Tetőfi: Grgity Nikoletta
- Tompor: Nyári Ákos
- Sipák: Szabó Szandersz
- Lavór: Đurović Miléna
- Vinkli: Sábity Anita
- Kórász: Kadván Zsuzsanna

A rendező munkatársai:

Jelmez: G.Erdélyi Hermina

Díszlet: Fabula

Koreográfia: Greguss Zalán

Zenei válogatás: Greguss Zalán, Budinčević Krisztián

Fény design: Greguss Zalán

Technikai támogatás: P.P.SYSTEMS

Rendező: Greguss Zalán és Ralbovszki Csaba

Ma a Találkozó színpadán

ADAI SZÍNTÁRSULAT, ADA

Az Adai Színtársulat 2010-ben kezdte meg munkáját azzal a célkitűzéssel, hogy ifjúsági színházi központként olyan színházi elveket valljon, amelyeknek lényege a játék őszintesége, célja pedig egyrészt az értelmes, szép magyar beszéd, az olvasóvá nevelés, a jelentős irodalmi élményeken való nevelődés, a mozgás és mozdulatok kultúrájának elsajátítása; másrészt a színpadhoz és a szerepléshez való szoktatás, valamint az itt élők sorskérdéseinek színpadi megfogalmazása. Az elmúlt öt év legfontosabb mérföldköveinek a társulat előadásait, a profi szakemberek irányításával megvalósított munkafolyamatokat, a különböző elismeréseket, az itthoni és a külföldi vendégszerepléseket, valamint a csoporthoz köthető egyéb rendezvényeket tartják.

2015-ben az Adai Színtársulat bemutatja:

A szereplők írásai alapján:

Ilyenek vagyunk mi (45')

Kísérleti előadás

Szereplők:

- Csuvik Viktor
- Mészáros Zita
- Miklós Ágnes
- Pozsgai Zsófia
- Virág Péter

A rendező munkatársai:

Hang: Huszák Gábor

Fény: Nagyballi Tamara

Rendező: Puskás Zoltán

A CSOPORT EDDIGI DÍJAI A TALÁLKOZÓN:

2010 – János vitéz Petőfi Sándor nyomán című előadásért Garay Béla díjban részesült a csoport. Rendező: Hajnal Anna és Máriás Endre

2014 – Garaczi László: Ovibrader című előadásában játszott szerepéért a legjobb női főszereplő díját Pozsgai Zsófia kapta. Rendező: Krizsán Szilvia

Szuperhős bemutató a Színjátszó Találkozóán!

A zentai KEX Egyesület előadásának zsűrizéséről

A tornádó ezúttal nem Dorothyt repítette el Óz birodalmába, hanem Spongyabobot szippantotta ki a tenger fenekéről, és dobta át egy parallel tér-idő kontinuumba, ahol Vasember, Superman, Pókember, Harry Potter mellett többek között Malackával és DarthVaderrel is összefújta a szél.

A KEX Egyesület ösbemutatójának szakmai értékelésén, csak úgy szikrázott a levegő...

Táborosi Margaréta a darabot nézve nem tudta eldönteni, hogy mennyire veheti komolyan az előadást, vagy hogy az alkotók mennyire vették komolyan. A darab gyerekdarabként volt meghirdetve és valóban, sok gyerek is megnézte. Érdemes volt figyelni gyerekek reakcióit, akik mint jó tesztelői az előadásoknak, most is őszinte visszajelzéseket adtak. Bármikor, amikor olyan zenét hallottak, amit ők is ismernek, hihetetlen elevenség volt

a válasz, viszont amikor a történetmesélésre került a sor, a gyerekek érdeklődése alábbhagyott, és elkezdtek másfelé nézelődni, majd amikor ismét zenét hallottak, újból érdeklődni kezdtek.

Nagyon következetesen ki volt találva, hogy az eredeti Ózból vett figurákat mai rajzfilmekből és filmekből vett karakterekre osztották, mint például a Bádogember Vasember volt, a Madárijesztő Sid, a lajhár, az Oroszlán Malacka, a gonosz boszorka pedig DarthVader, viszont Maró számára nem volt világos, hogy Dorothy szerepe miért Spongyabobra esett. Ugyanis mindegyik szereplőnek társítható volt a jelleme a párjához, viszont Dorothynek eredetileg is kicsit megfoghatatlan a személyisége. Erre **Döme Zoltán (Bimbó)** a KEX Egyesület vezetője és a darab rendezője elmondta, hogy a naivitás volt a közös szál a két karakter között, ugyanis Spongyabob is úgy él a tengeralatti világában, mint ahogy Dorothy élt a sajátjában, és egyikük se nem jó, se nem rossz. Felmerült még az is, hogy egy végül kihúzott szereplő, Csigu talán közelebb

hozta volna Spongyabobot Dorothy szerepéhez, ugyanis Csigu lett volna Totó.

Maró nem tudta eldönteni, hogy hányan voltak a színészek a paraván mögött, mert a sinkronfelvételen tompán szóltak a beszédhangok. Ha élőben mondták volna a szöveget, akkor lehet, hogy jobb lett volna. Azért volt ez ennyire észrevehető, mert a néző mindent hangfalakból kapott, képből pedig csak kétdimenziós mozgó figurákat.

Ami a mozgó figurákat illeti, lehetett volna még érdekesebbé tenni a látványvilágot, mert ha csak abban merül ki a bábozás, hogy az éppen beszélő kétdimenziós rajzfigura mozog, akkor ez sajnos nem tudja lekötni a gyerekeket.

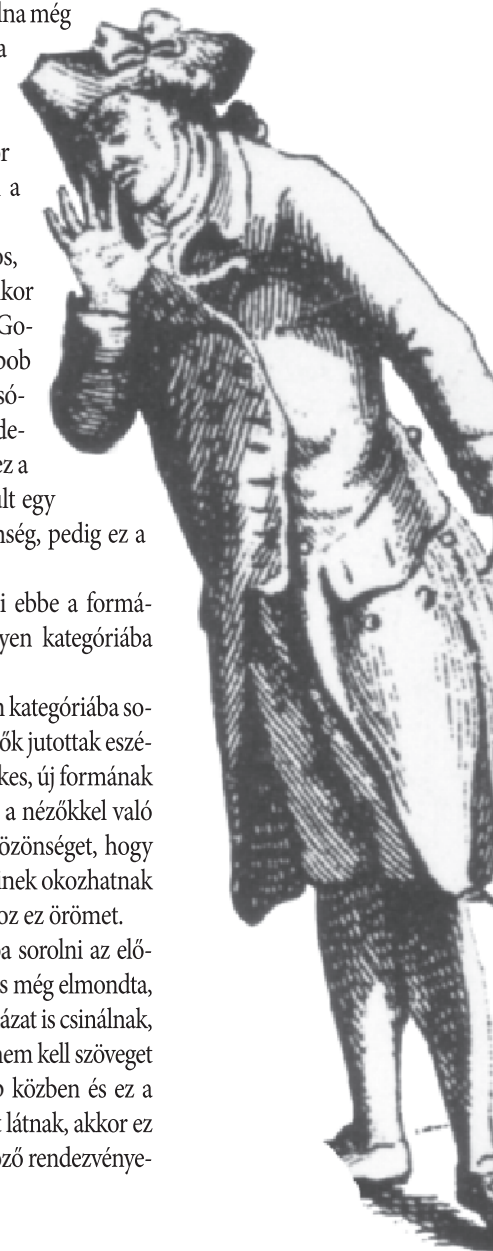
Nem volt még világos, hogy a nagy csatában, amikor Dorothy legyőzi a Nyugati Gonosz Boszorkát, Spongyabob egyszerűen lemossa egy vízcsovával DarthVadert. Megérdemelt volna jobb kidolgozást ez a nagy csata, mert csak átrepült egy

vízcsova, és már le is volt győzve a főellenség, pedig ez a jelenet a történet legkulminálóbb pontja.

Sokkal több lehetőséget lehetne találni ebbe a formában, mert nem lehetett tudni, hogy milyen kategóriába lehet tenni.

Maró próbálta behatárolni, hogy milyen kategóriába sorolhatná ezt a színházi formát, és olyan jelzők jutottak eszébe, mint a blöff vagy a pamflet. Ez egy érdekes, új formának tűnik, viszont jelenleg mentesíti a színészt a nézőkkel való találkozástól. Fontos meghatározni a célközönséget, hogy melyik rétegnek szeretnék játszani, hogy kinek okozhatnak vele örömet, és hogy egy nekik hogyan okoz ez örömet.

Bimbó szerint nem kellene kategóriákba sorolni az előadást, amivel **Fendrik Zsolt** is egyetértett, és még elmondta, hogy vannak másik darabok, amikkel színházat is csinálnak, viszont ez a darab a lazítás kategória, mert nem kell szöveget tanulni, nagyon jól érzik magukat a darab közben és ez a fontos. Ha pedig a nézőknek is tetszik, amit látnak, akkor ez duplán jó. Általában fesztiválokon, különböző rendezvénye-

ken és motoros találkozókön meg is találják a célközönséget, akik nagyon hálás közönség és vevők erre a humorra.

Soltészky Tibornak bevezetesként elmondta, hogy arra lehet számítani egy színházi fesztiválon, hogy a célközönségben a zsűri is ott ül, akit jelen esetben a darab elején rögtön ki frocliztak.

Semmi baja sem volt azzal, hogy a csapat szórakozásból ilyen előadást készít és játszik, mert láthatóan jól érzik magukat ebben a munkában. A célközönség viszont probléma lehet, mert talán a gimnazista korosztályhoz állhat legközelebb ez a műfaj, aki már éppen túllendül a mesén és élvezi, hogy a mese és a mesefigurák ki vannak fordulva önmagukból és lám, így is lehet őket működtetni egy másik történetben. Tehát ők feltehetőleg szeretnék ezt a humort, amit a fiatalabbak még nem értenek, az öregebbeket viszont már fáraszt. Tehát van az a közönség, aki erre vevő lehet és ez a 18-20 év körüli korosztály lehet, aki egyrészt ezeken az animációs figurákon nőtt fel, és élvezik, hogy ezzel hülyéskedni lehet, mint ahogy ők is nap, mint nap egymás közt hasonló poénokat sütnek el egymásnak.

Tehát a számukra ez egy nyelv. A picik számára még nem nyelv, az öregek számára pedig egyszerűen csak nem vicces, nem az ő világa. Lehet, hogy csak azért, mert ők nem ezen nőttek fel. Az lenne az igazi megmértetés, ha ezzel a közönséggel találkozónának, hogy az a ki érti a megközelítéseket, hogyan reagál a darabra.

Az átírat lehetne bátrabb. Amikor Harry Potter megjelent, mint Óz, Solyban felvetődött a kérdés, hogy miért ne lehetne a neve Harry Óz és minden szereplővel is hasonlóan. Mert ha már a névadásnál úgy állunk hozzá, hogy Harry Potter egyben Óz is, akkor lehet, hogy könnyebb a mesét fűzni és megtalálni azt a humort, ami megvan az előadásban, de lehetne akár több is belőle.

Ami az előadás lebonyolítását illeti, azt tanácsolta Soly, hogy a hang és a mozgás legyen nagyobb szinkronban és ne legyenek üresjáratok.

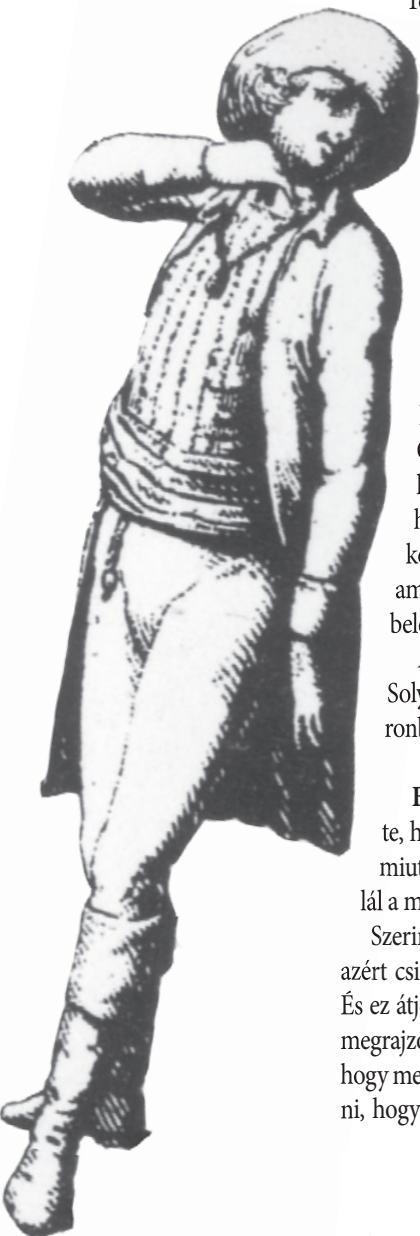
Brestyánszki Boros Rozit is kellemetlenül érintette, hogy az előadás elején beszóltak a zsűrinek és csak miután megbizonyosodott, hogy érdeklődő fülekre talál a mondandója, kezdte el megosztani a gondolatait.

Szerinte, aki amatőrként csinál színházat, biztos, hogy azért csinálja, mert jól érzi magát benne, és mert szereti. És ez átjön az előadásra. Az a gondosság, ahogy közösen megrajzolták a figurákat, hogy kitalálták ezt az adaptációt, hogy melyik szereplő melyik legyen, és azon lehet vitatkozni, hogy például Spongyabob jó választás volt-e Dorothy

szerepére, de azt viszont nem lehet vitatni, hogy ebben sok agyalás és munka van. Úgy a figurák megrajzolásán, mint a szinkron felmondásában és még sok más részlet kidolgozásán, mint a fénykard, a láncfűrész, a vízszugár stb. kitalálásában sok munka van.

A nagy kérdés viszont tényleg az, hogy kinek akarják csinálni az előadást, mert ha színházi előadást csinálnak, és elhozzák a Színjászó Találkozóra, vagy fesztiválokra, vagy motoros találkozókra, tehát közönség elé viszik a darabot, fontos, hogy akkor is komolyan vegyék, amikor játsszák. Mert pusztán a bábok ilyen mozgásában már nincs adrenalin, nincs felelősség. Minden, amit meg kellett csinálni, megcsinálták előtte. A szinkront, a rajzokat, mindent, de Rozi nagyon szerette volna, ha nem szinkronról megy a szöveg, hanem élőben, mert annak van egy extra varázsa és minden előadás kicsit más lehet, így viszont mindig ugyanaz. A szinkron leveszi a felelősséget a vállakról, és a szereplő így nem találkozik a közönséggel.

Felmerült a kérdés, hogy miért kell áthelyezni mesefigurákat egy másik mesébe, mert az érthető, hogy filmfigurákat mesefigurákként jelennek meg, de vajon a tényleg elavultak az eredeti Óz-szereplők? A Bádogember, az Oroszlán, a Madárijesztő... Roziban még a máj napig nagyon élnek

ezek a figurák, de ez nem jelenti azt, hogy mindenki így éli ezt meg. Sokkal egységesebbnek érezte volna, ha az eredeti történet lett volna mai zenével, szlenggel vagy valamilyen mai beütéssel felruházva.

A szinkronhanggal kapcsolatban még megjegyezte, hogy a figurák között nem mindig lehetett különbséget tenni. Voltak jellegzetes hangok, mint például a Bádogember vagy Darth Vader, viszont mivel hárman mondták fel az összes szerepet, voltak olyan párbeszédok, amikor nem lehetett tudni, hogy ki kivel beszélget. Ezen lehet úgy segíteni, ha a figurák nemcsak hangban, hanem személyiségben is sokkal karakteresebbek.

Rozi végül megjegyezte, hogy ha ilyen komoly elképzelés és mögöttes munka után, ami bele van fektetve ebbe az előadásba, ezek után úgy állnak hozzá, hogy ez csak vicc volt, akkor kár, mert ennyi erőbefektetés után már nagyon megérné komolyan venni akkor is, amikor az előadást játsszák.

Varga Tamás

Cola, McDoland's, globalizáció és hit

A szabadkai Zsebtársulat zsűrizéséről

Solténszky Tibor értékelését azzal kezdte, hogy öröm újra látni a csapatot. A Zsebtársulat munkája színházszerű gondolkodásra utal, hiszen a tavalyi Márai-szöveg bonyolultságához képest idén sokkal egyszerűbb dramaturgiát választottak. Ez azért is fontos, mivel a csapat még igen új, így az irodalom is csak másodrendű lehet: mindig segít a gondolatok és érzelmek átvitelében az, ha teljesen egyértelmű a képlet. Soly kifejtette, hogy ma is megtalálható az a fajta mérges fiatalság, akik mérhetetlenül csalódottak a szüleik és nagyszüleik világában, amibe bele kell nőniük, és akik ezt az elégedetlenségüket a felnőttek arcába is vágják. Ezt roppant szimpatikusnak tartotta, mivel eszébe jutatta azt, hogy jómaga is egy ilyen lázadó társulattal kezdte el a színházi szocializációját.

A látott előadás tulajdonképpen egy jó fajta politikai színház, amely egyszerű nyelven közli mondanivalóját. Az egyszerű nyelvnek azonban megvannak a maga veszélyei, azaz hogy a nyelv túlzottan egyszerűsítetté válik. Veszélyes továbbá az előadás elején elhangzó monológ is, melyben a világgal való elégedetlenségnek majdnem minden közhelyét felhozzák – mindazt, amit az ember olvas, amivel találkozik, a média által közvetített romlott világ képét –, nem pedig csak az általuk megélt dolgok hangznak el.

Érdekes, hogy Solynak a címről nem a fény jutott eszébe először, hanem a light Cola. Amikor az előadás elején becsavarták az égőt a foglalatba, akkor értette meg, hogy a címben szereplő *light* a fényre utal. Hozzátette, hogy amennyiben játszani szerettek volna ezzel, abban az esetben hiányzik ez a fajta ironia belőle. Vagyis: a címből ítélve ő egy lightos feldolgozást várt, ehelyett az

alkotók véresen komolyan vették ezt a dolgot. Itt derül ki az, hogy a cím valójában mennyire orientál.

A civilizációnk egyik őstörténetével, Prométheusz történetével finoman feltárják azt, amit ma gondolni lehet erről a történetről: hogy létezik-e megváltás vagy sem, nevén nevezik Jézust, ezen felül felsejlenek más megváltók alakjai is a történetben. Mégis olyan érzése van az embernek, hogy valami hiányzik egészen a legvégéig, amikor egyszer csak egészen valami más levegő

tölti meg a helyiséget: amikor megérezzük azt, hogy belevisznek valami személyeset is a történetbe. Ez az, ami hiányzik az előadás elejétől kezdve. Mert igazából akkor működik a színház trükkje, amikor személyessé tud válni. Soly kihangsúlyozta, hogy bár az előadás a végén gyönyörűen megmutatja a személyességet, és az visszamenőleg sok mindent hitelesít, mégis megvan a veszélye annak, hogy egészen odáig elengedik a nézőt. Minden erőfeszítésük ellenére az előadás egyfajta intellektuális síkon marad. A látott előadás tehát szép és jó, de a személyesség minimális megjelenése miatt mégis hiányérzet marad a nézőben. A figurák is túl általánosak ahelyett, hogy személyesek lennének.

Solténszky azt is kiemelte, hogy fontos az, hogy fel tudták mérni, hogy ennek a gondolatnak, azaz energiámnységnek ekkora kifutási terepe van, és nem több, vagyis: az előadás hossza pont megfelelő volt.

Az értékelése végén felhívta a figyelmet arra, hogy mennyire zavaró az előadás elején megjelenő, azután pedig egészen a végéig szétapadásra ítélt étel.

Brestyánszki Boros Rozália sokban egyetértett Soltészky Tiborral. Ez egy vállaltan intellektuális és nagyon sok esetben statikus előadás: a szereplők a helyükön ülve mondják el mondanivalójukat, ami egy kiáltvánnyá áll össze, mely a produkció végén hihetetlen erővel vág pofon. Tény, hogy a vége nagyon erős, viszont ezt az erős ütést nem úgy érik el az alkotók, hogy felépítik, hanem egyszerűen makacs monotóniával bombáz, és egyszer csak felrobban. Az elhangzó szövegek sztereotípiák és általában inkább negatív hatással vannak ránk, de van egy pillanat, amitől kezdve valamitől mégis elfogadhatóvá válik ez az egész.

Rozi szerint az előadás szépsége a produkcióból áradó naivitás. Hozzátette, hogy nagyon csodálja azt a hitet, melyet egy-egy ilyen előadás hordoz magában. Ilyenkor ébred fel a vágy, hogy önmagunkban is keressük ezt a hitet. Nagy pozitívuma az előadásnak, hogy ilyen hatást gyakorol a nézőre.

Táborosi Margaréta azzal kezdte értékelését, hogy ugyan többnyire egyetért az előtte szólókkal, viszont ő mindezeket másként fogalmazná meg.

Maró számára úgy tűnik, mintha felhasználták volna ezt a szöveget ahhoz, hogy hitvallást tegyenek arról, hogy ők ezzel akarnak foglalkozni, és hogy erősítsék ebben egymást: hogy van értelme ezt csinálni. Mivel Maró ismeri a csapatot és tudja, hogy színészi pályára szeretnének lépni, sőt a rendező maga is színész, egészen más perspektívába állítja őket, mint azokat, akik a munkahelyük mellett hobbiként foglalkoznak színjátszás-

sal. Maró ezért is nézte más szempögből ezt az előadást, mint a többit. Az egész darabon egyértelműen végigvonnul az, hogy ők hisznek abban, hogy színházat csinálnak, hisznek egymásnak, hisznek Timinek, a rendezőnek, és hisznek abban is, hogy azzal, amit csinálnak, valamiképpen hathatnak az emberekre.

Arra használták Prométheusz szövegét, hogy egy mai hiteles lázadót, megváltót ábrázoljanak. A vége pont azért erős, mert ott a saját személyes hitvallásukat fogalmazzák meg. Elötte szerepeket formálnak meg, a végén pedig saját magukat adják. Mindez számára azért fogadható el, mert úgy gondolja, hogy aki ezzel

a hivatással akar foglalkozni, annak igenis meg kell csinálnia egyszer egy ilyen előadást, mert szüksége van arra, hogy a színpadon is elmondja, mi az, amiben ő hisz.

Az előadásban többször azt az utat választották, hogy egy fizikai cselekvést használtak arra, hogy kiváltsanak egy állapotot. Például Búbos Dávid és Nyári Ákos harc-jelenete. Ezt Maró el tudja fogadni egy folyamatnak, melynek igenis itt most helye van. A Prométheusz által beszélnek a mai globalizációról, a mai problémákról, melyek mindenütt jelen vannak.

Maró szerint az ilyen előadásokat kinyilatkoztató előadásoknak lehetne nevezni, és ezeknél mindig azt hiányolja, hogy csak megmutatják ezeket a problémákat, de nem mutatnak megoldásokat. Nézőként és színházi emberként is elvárja, hogy a sok rossz felmutatása mellett valami megoldást adjon a produkció. A Zsebtársulat előadásában a szereplők hitének megmutatása és megfogalmazása volt az, mely valamilyen szinten megoldást akart adni. Mindenki szidja a Colát, McDonaldsot stb. viszont, ha a kezünket a szívünkre tesszük, be kell vallanunk, annak ellenére, hogy tudjuk, hogy károsak, időről időre mégis mindannyian élünk velük.

Kálló Lilla és Kiss Anita

Újra a Találkozó színpadán az ozoraysok!

Az Ozoray Árpád Művelődési Egyesület színjátszó csoportjának zsűrizéséről

Az egyesületnek a zsűri és a szervezők is nagyon megörültek, hiszen évek óta nem vettek részt a Találkózón. A csapat megújult és új erővel tért vissza a Találkozó deszkáira 2015-ben. A jelenlegi csapat kevés fesztiválon szerepelt eddig, ráadásul az egyik tagjuk most lépett először a sokat jelentő deszkákra, mivel beugróna volt szükségük. A csoport kísézője elmondta, hogy a darabot Krályevácski Eszter rendezte, de mivel ő kilépett az egyesületből, ezért nem ő nevezte be a csapatot, és nem is ő jött velük. A zsűrinek így valamennyivel nehezebb dolga volt, mert szinte minden megjegyzést neki, és nem a fiataloknak szántak.

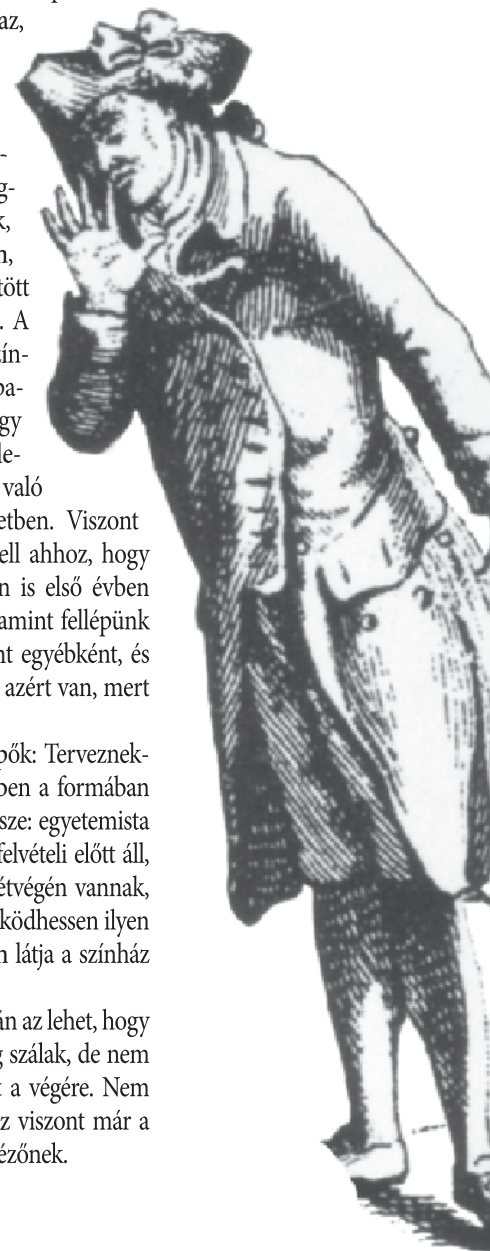
Táborosi Margaréta a rendező hiányában rengeteg kérdéssel bombázta a csoport tagjait: Vajon az előadók hasznos időtöltésből járnak a csoportba, vagy céljuk van a színházzal való foglalkozásuknak? Széll Réka, a csoport tagja elmondta, hogy azért járnak ebbe a csoportba, hogy jól érezzék magukat, hogy csoporttá kovácsolódjanak a színház eszközével. Marónak a következő kérdése az volt, hogy ezek a diákok vajon járnak-e színházba. A válasz egyértelműen igen volt, amit én is meg tudok erősíteni, mivel a csoport két tagját a Zentai Magyar Kamaraszínház szinte összes előadásán láttam eddig. Természetesen Magyarkanizsán, Szegeden, Budapesten és más helyeken is ellátogatnak előadásokat megnézni.

Margaréta elmondta, hogy nem volt szerencsés, ahogyan a rendező bánt a szöveggel. Bátrabban bele kellett volna nyúlni a szövegek könyvébe, több mindent kihúzni belőle, így kevésbé vált volna monotonná. Nagyon sok helyen az vehető észre, hogy szituáció nélküli szövegfelmondás történik a színpadon. Pont úgy, ahogyan az le van írva a szövegek könyvében. Ilyenkor fontos a rendező külső szeme, mert ő mondja meg, hogy mit hogy kellene tenni, ő ad instrukciókat. Ha most a színpadon felolvasták volna a szöveget, akkor ugyanaz történt volna, mint most az előadás alatt. Képileg szinte semmi vagy csak nagyon kevés dolog történt az előadásban. Nagyon sokszor nagyon lelassítottak a játékosok a jeleneten belül. Rendkívül fontos ilyen szempontból, hogy ki mit érez belül, amikor fenn van a színpadon. Ha hideg, motiválatlan állapotban adják elő a helyzeteket a színpadon, akkor a néző mit kap? Az előadóművészek úgy tudnak közvetíteni, hogy érzéseket adnak át, beleélők

magukat a dolgokba. Maró úgy látja, hogy az előadásban szereplőkben megvan erre a nyitottság, sőt szinte instrukcióhérséget érzett a színészek felől, mert látszik bennük a potenciál, hogy sok mindenre képesek lennének. Viszont egyértelmű, hogy a színészek nem kaptak instrukciókat, sok minden nem úgy lett beállítva, hogy ez a potenciál meg is mutakozhasson. Ezért van az, hogy a darab lelassul és vontatottá válik. Maró kiemelte, hogy a Melindát játszó színjátszónak nagyon szép pillanata volt, amikor kilökték a tolókból, és vissza-küzdötte magát. Itt végre nem volt szövegfelmondás, amit egész addig megszoktunk, hanem megtörtént valami a színpadon, ami egy pluszt adott a nézőnek. Ilyen töltött pillanatokat kellett volna még alkalmazni. A darabban mindenkinél látható az, hogy színpadon vannak, ezért színészkednek, színpadiaskodnak. Holott a feladat az lenne, hogy színészként közvetítsenek dolgokat hitelesen. El kell ilyenkor gondolkodni, hogy a való életben hogyan viselkedünk ilyen helyzetben. Viszont ez is instrukció, tehát valakinek kérnie kell ahhoz, hogy ez megvalósulhasson. A színészképzésben is első évben meg kell tanulni járni a színpadon, mert amint fellépünk a deszkákra már máshogy mozgunk, mint egyébként, és ezt a természetességet újra kell tanulni. Ez azért van, mert tudjuk, hogy néznek bennünket.

Újabb kérdésre adhattak választ a fellépők: Terveznek-e újabb előadást készíteni, terveznek-e ebben a formában megmaradni? A csapat iskolásokból áll össze: egyetemista és középiskolás is van közöttük. Van, aki felvételi előtt áll, de mivel a próbák pont az iskola miatt hétvégén vannak, ezért kivitelezhető az, hogy továbbra is működhessen ilyen összetételben a csapat. Maró egyértelműen látja a színház irányába mutató lelkesedést a csapatban.

A darab legnagyobb problematikája talán az lehet, hogy nem tudjuk, hogy mi a vége. Futnak végig szálak, de nem kínál igazi összeütközést és igazi feloldást a végére. Nem tudunk meg semmi konkrétat a végére, az viszont már a szöveg hibája, hogy nem ad támpontot a nézőnek.

Soltészky Tibor szólalt meg a zsűriből másodiknak. A darab nézése közben eszébe jutott, hogy ő ezt a darabot már látta egyszer. Szerinte ennek a szövegnek a formája egy 35-40 perces szkeccs lenne, mert akkor az a nyitott dramaturgia – hogy a darab szálait nyitottan hagyja zizegni –, amit az író használ, értelmet nyerne. Színházi neveléssel lehetne ezt összekapcsolni, mert akkor a darabot egy beszélgetés követné az előzményekről és a következményekről a felmutatott problémahalmaz kapcsán. Ez azért lenne jó hatással rá, mert az emberben akkor már nem az a fajta követelményrendszer működik, mint a kerek egész színházi formánál. A beszélgetés során ki lehetne találni, hogy kiknek a története ez, ha már az előadásban nincs kifejtve. Akkor van sokkal több lehetőség ebben, ha lehetőséget nyújt arra, hogy beszéljünk magáról a problémáról. Soly is megerősítette, hogy maga a történet elmondható lenne nagyon röviden, és ez jót is tenne neki, mert akkor dinamikus lehetne, és nem arra kellene koncentrálni, hogy hogyan tanulják meg ezt az irratlan mennyiségű szöveget. Ilyen szempontból pedig a próbák többsége nem a szöveg bevésésével menne el, hanem koncentrálni lehetne arra, hogy mit lehet játszani. Így ebből a mostani próbálkozásból egy vázlatos darab vázlata született csak meg, közben meg a képességek

többet mutatnak. A darabban ugyanakkor minden figura tipikus. Ez meg már nemcsak a rendező, hanem az író hibája is, mert színpadon attól lesz érdekes, ha egyedivé válik. Az igazán izgalmas dolog pedig akkor történik meg, ha tipikus figurákat látunk, de már nagyon egyedi személyes történetük van.

A rövid jelenetek hajznak a filmes rövid snittekre, ami divatos ugyan manapság, de hihetetlen kihívást jelent a profi színházaknak is, nem egy amatőr társulatnak, hiszen nincsenek meg hozzá a megfelelő technikai eszközök sem, mint amilyen pl. egy-egy rafinált fénytechnika.

A zenei világgal nem csak az a baj, hogy aláfestő zeneként működik, hanem az is, hogy teljesen más világ, mint amilyenek a karakterek a színpadon. Sokkal vadabb világot tár elénk a zene, mint amit a történet megengedne.

Soly kiemelte, hogy a darabban 13-14 éveseket játszanak, miközben szemmel láthatóan idősebbek a színjátékosok ennél. Elvileg azt a naivitást, azt az ártatlanságot kellene játszani, mint amilyenek az előadók voltak azokban az években. Ez szinte lehetetlen feladat, de semmi akadály nem lett volna annak, hogy a történetet átgondolják a darabban játszó életkorára.

Az előadás jelenleg egy lebonyolítási kísérlet, ezért szeretné a zsűri látni őket ismét egy olyan darabban, ahol meg tudják mutatni a bennük rejlő képességeket.

Brestyánszki Boros Rozália elsősorban kiemelte, hogy nagyon örül, hogy annak, hogy a csapat újra a Találkozáson szerepel. Rozi is megerősítette azt, amit az előtte szólók

elmondtak: a szövegválasztást elszurta a rendező, habár „mindenből lehet pitét sütni” csak akkor kell egy olyan erős rendezői koncepció, amivel úgy meg lehet buherálni a szöveget, hogy az színpadképes legyen. Az, hogy nem megfelelően mozgatták a színészeket a színpadon, az is a rendező számlájára írható, hiszen teljesen tapasztalatlan színészekről van szó ebben az esetben. Jó tanulási lehetőség a zentai MadT-táborban van. Rozi viszont kihangsúlyozta, hogy az a zsigeri színészi ösztön, ami bennük van, fontos, mert sok társulatban csak itt-ott találkoznak színészi képességekkel rendelkező egyéniségekkel, a többiek csak nagyon igyekeznek. Le a kalappal előttük, hogy ennyi szöveget bevágtak, és biztos, hogy ez semmiképpen sem vált a kárukra, mert a memorizációs technika gyakorlása és az, hogy ezzel megbirkóztak, csak a hasznukra lehet. Az előadásban voltak hiteles pillanatok, és az, hogy a nézők elunták néha magukat, nem a jelenlévő csapat hibája. Ebbe a társulatba életet kell lehelni: olyan darabot kell találni a csoportnak témájában és hangulatában, amitől pezsegni fog, élete lesz az egésznek. Lehet abban szó tragédiáról és bajról vagy bármiről, de élet-szagúnak kell lennie. Ez hiányzik ebből az előadásból. Az biztos, hogy élvezetből csinálták már most is, hiszen nem volnának itt, ha nem így lenne, de ennél van több.

Amire a csoportnak figyelni kell, az a beszéd és a modorosság: az akadozó beszéd Kristófnál ragályossá vált helyenként. Lehet szakadozottan beszélni, de nem szabad folyamatosan, csak ha eljut egy olyan lelkiállapotba, ami indokolja ezt a beszédstílust. A modorosságra Maró a színpadiasságot használta. A két fiú és a két lány nagyon hasonlóan, szinte egyformán beszél, ezt el kell különíteni, mert különböző karaktereket kell megeleveníteni a színpadon. Pl. ha egy barátnőnkkel beszélünk, akkor biztos, hogy az egyik lassabban beszél, a másik hangosabban stb. Egy idő után ezért lesz hiteltelen a szöveg, és ezért tűnik szövegfelmondásnak. Réka elmondta, hogy ez viszont megvolt eredetileg az előadásban, csak a beugrásnál elvesztek ezek a dolgok, mert nem volt idő kidolgozni őket.

A csapat jelenlegi kísérőjének semmi köze nem volt az előadáshoz, így nem is sokat tudott nekik segíteni a beugrásnál. Az, hogy ki fog ezután rendezni nekik, nem tudják. A csoport jelenlegi vezetője nem érzi alkalmasnak magát a rendezési feladatok ellátására, ötletei azonban vannak a darabválasztásra és arra is, hogy ki tudna nekik a rendezésben segíteni, hiszen kapcsolatban vannak régi ozoraysokkal, akik hivatásos színészek lettek az évek során.

Kiss Anita

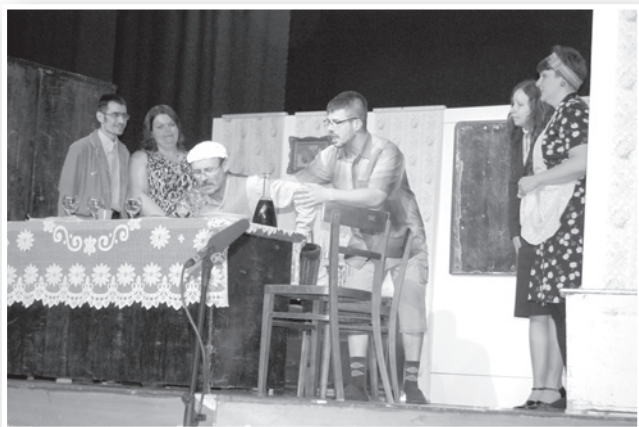

Hitelesség és könnyedség 13 év után is

A torontálvásárhelyi József Attila Művelődési Otthon Amatőr Színjátszó Társulatának zsűrizéséről

A debellácsi csapat 2002-ben készített előadást utoljára. Azóta ez az első alkalom, hogy előadást hoztak a szemlére. Hideget és meleget is kaptak a zsűrizés alkalmával, viszont nem kétséges, hogy az előadás nagyon szórakoztató volt. Ennek ellenére a Találkozó zsűrije azért van, hogy szakmailag elemezze az egész történetet. A rendező elmondása szerint semmiképpen sem bohózatot akart létrehozni, hanem arra törekedett, hogy minél természetesebb legyen az előadás. A rendező azt is elmondta, hogy a zsűri által említett hitelessége és könnyedsége az előadásnak annak is betudható, hogy nemcsak értelmezték és színpadra alkalmazták a szöveget, hanem folyt egyfajta kutatómunka is a darab értelmezéséhez.

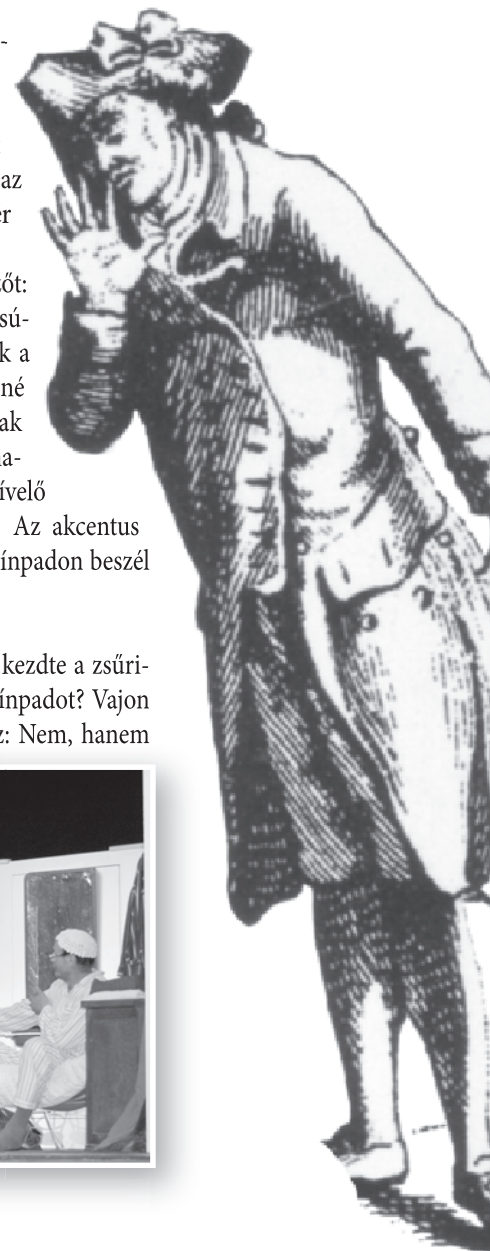
B.B. Rozi kezdte a debellácsi csapat értékelését. Legelőször kiemelte, hogy örül a csoport színre lépésének, mert érdekes színfoltja Vajdaságnak a színjátszásuk. 13 év sok idő. A rendező elmondása szerint ő most rendezett először felnőtteknek, gyerekekkel viszont már foglalkozott korábban is. A rendező részt vett a Deszkára fel! képzés első évén is, ahol a csoportvezetés csínját-bínját tanulhatta el. A másodikra, a rendezői képzésre, már nem tudott eljutni. A csapat pangása egyrészt annak is betudható, hogy nem volt olyan személy, aki a rendezői feladatokat ellátta volna. Mivel hosszú időn keresztül nem volt debellácson színjátszás, ezért külön dicséretet érdemelnek azért, amiért nem rutinszerűen, hanem felépítve tudtak egy szórakoztató előadást elkészíteni és elhozni a Találkozóra. Az előadás Rozi szerint nagyon aranyos, a nézőt viszi magával, jó poénok vannak benne és még huncut is. Rozit főként az érdekelte, hogy mennyi az a plusz – szöveg szempontjából –, ami az övéké az előadásban. Mert ha a szövegtudás nincs a helyén, akkor azonnal elveszítik a nézőt: abban a pillanatban, ahogy megakad a szöveg, az előadás, másodperces szünetek vannak, a néző kizökken, és így a színésznek vért kell izzadnia, hogy visszarángassa a nézőt oda, ahol volt, hogy ismét el tudjanak sülni a poénok.

Az előadás szereposztása és a figurák is nagyon ki vannak találva. A jelmezzel viszont voltak problémák, mert volt olyan eset, amikor olyan jelmez volt egy szereplőn, ami ellene dolgozott a figurának. Szerencsésebb lett volna ezzel is inkább rásegíteni.

Az előadásban megjelenő ötletek nagyon jók, de azt a tempót, lendületet, feszességet, ami megjelenik az előadás elején, azt fenn kell tudni tartani egészen az előadás végéig, mert nem sokat ér az egész, ha a végére lepottyan.

Rozi kiemelt még egy fontos tényezőt: vigyázni kell a nyelvhelyességre, a hangsúlyokra, mert amikor suksükölést hallunk a színpadon, olyan, mintha skorpió csipné meg az embert. A hangsúlyoknál is voltak ingadozások: a szóvégi megnyújtott magánhangzókra és az utolsó szótag felfelé ívelő hangsúlyára kell odafigyelni leginkább. Az akcentus kiküszöbölésére is nagyon jó az, hogy színpadon beszél az ember.

Táborosi Margaréta ismét kérdéssel kezdte a zsűrizését: Miért használt a csapat csak fél színpadot? Vajon ekkora lehet otthon a terepük? A válasz: Nem, hanem

inkább még ennél is nagyobb. A gond az volt, hogy akkor látták meg, mekkora a díszlet, amikor már készen lett. Maró elmondta, hogy ez nem akadály, be lehet ennek ellenére tölteni a színpadot, csak másként kell elrendezni az elemeket. Rozi annyival csatlakozott rá Maró gondolatára, hogy habár így sült el a díszlet, mégis dicséretes a törekvés, amivel próbálták megteremteni a légkört.

pának is nagyon szép momentumai voltak, hihetetlen könnyedséggel vette az akadályokat. A legmegdöbbentőbb mégis az, hogy először volt színpadon. Maró kiemelte, hogy az effajta könnyedség megtanulásához iskola kell, tehát ezért is meglepő az, amit a színpadon véghez vitt.

Solténszky Tibor annyit tett hozzá, igazából csak egy „vérszerződés” vagy megegyezés kellene arra, hogy „mától akkor megtanuljuk a szöveget”. Ettől a pillanattól kezdve pedig elkezdené szállni a dolog. Soly szerint is igazi komédiás lelkű embereket láthattunk a színpadon, és azért jobbak ők másoknál, mert hozzák, felvállalják az egyéniségüket is, és mindez lazasággal, jókedvvel ötvözve fantasztikusan tudja működtetni a színházat.

Soly kiemelte, hogy a darab szerzőjét, Horváth Pétert személyesen is ismeri, ráadásul ismeri azt a legendát is, miszerint a darabban szereplő nagypapa karaktere a szerző apjáról lett mintázva, akit a színházi szakmai örgjei

úgy tartanak számon, mint a gonosz Horváthot. Tele van horvátpéterizmusokkal a darab, mert maga a Péter is így beszélget, dialogizál, és ilyen humora van a hétköznapi életben is. Ez egy furcsa adomány, ami arról szól, hogy mi marad a pesti zsidóságból. Ez a Molnár Ferenc, Rejtő Jenő, Karinthy-féle humor egy nagyon friss, XXI. századi változata, amit a Péter tud. Az a meglepő, hogy ahhoz képest, hogy a pesti zsidók jó pár száz kilométerrel arrébb vannak, a csapat érti ezt a dolgot. Ráéreznek valahogy erre, hogy milyenfajta szemlélete ez a világnak. Ehhez csak gratulálni lehet.

„A vérszerződés után pedig találkozunk még nagyon sokszor!” – ezzel zárta Solténszky a zsűri véleményezését.

Kiss Anita

Arra kell még a csapatnak odafigyelnie, hogy sokszor a néző belát a kulisszák mögé. Sokszor látja a színészek privát dolgait és a sűgőt is. Az teljesen elfogadható, ha a sűgő sűg, viszont az már kevésbé, hogy a színészek egymásnak sűgnak: elég kellemetlen momentumok tudnak ezek lenni. Az viszont mindenképp csodálatra méltó, hogy ekkora kihagyás után ismét a színpadon van a csoport, és ráadásul még természetesen is játszanak: hihetetlen például az, ahogyan a két csaj hódít. Elképesztő, ahogy bevállalják a testüket, és ez amolyan atomnő érzést kelt az emberben. A nagypa-

Molièri versben a magyar trágadombok szaga, avagy így kell ezt csinálni!

A topolyai Mara Amatőr Színház előadásának zsűrizéséről

Igényes szórakoztató előadást láthatott a közönség a topolyaiak tolmácsolásában tegnap. A darab vasárnap az utolsó volt a sorban. Fáradtan ült be a zsűri, fáradtan azok, akik minden előadást vagy legalábbis többségében megnézték az előadásokat. Ez viszont nem jelent akadályt akkor, ha az előadás leköti a figyelmet. Márpedig ez az előadás mosolyokat varázsolt minden fáradt és nem fáradt orcára.

A darab zsűrizését **Táborosi Margaréta** kezdte. A darab első jelentében megjelenő fehér hercegről érdeklődött. Tasnádi szövegében az ő karaktere nincs beleírva, az eredeti szöveg szerint a Hivatalos Úr mondja el az utolsó monológot. Viszont megoldásként nagyon jó ötletnek tartotta Maró a fehér kisherceget, mert szépen helyretette a történetet, és plusz mondanivalót adott ennek a darabnak. Maró ugyanakkor megjegyezte azt is, hogy nem tud dülőre jutni saját magával abban, hogy vajon kell-e az előadásban elhangzó utolsó mondat, vagy erősebb az, ha egy ún. „tiszta” hangtól halljuk.

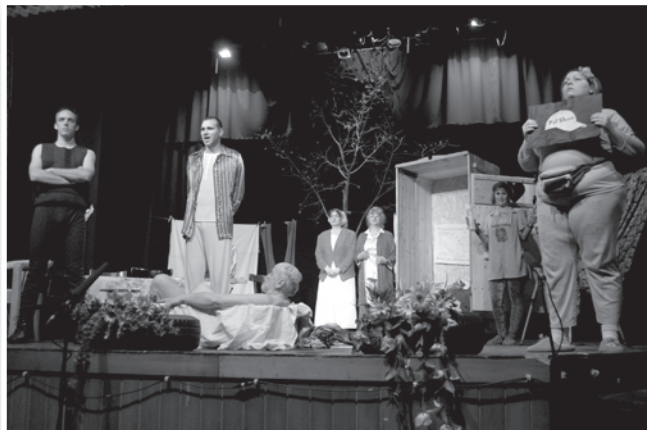
Az előadásban nagyon szép színészi mozzanatok láthatott a közönség: pl. Niki dala, a főzés monológja, Emese kirohanásai, anyuka lapáttánca. A megcsinált szituációkon kívül sokszor pluszt adtak hozzá a játszó egy-egy jelenethez.

Maró a nézőket figyelte akkor, amikor tapsra buzdították a játszókat a közönséget, és látta, hogy az itteni emberek nagyon nyitottan reagáltak erre.

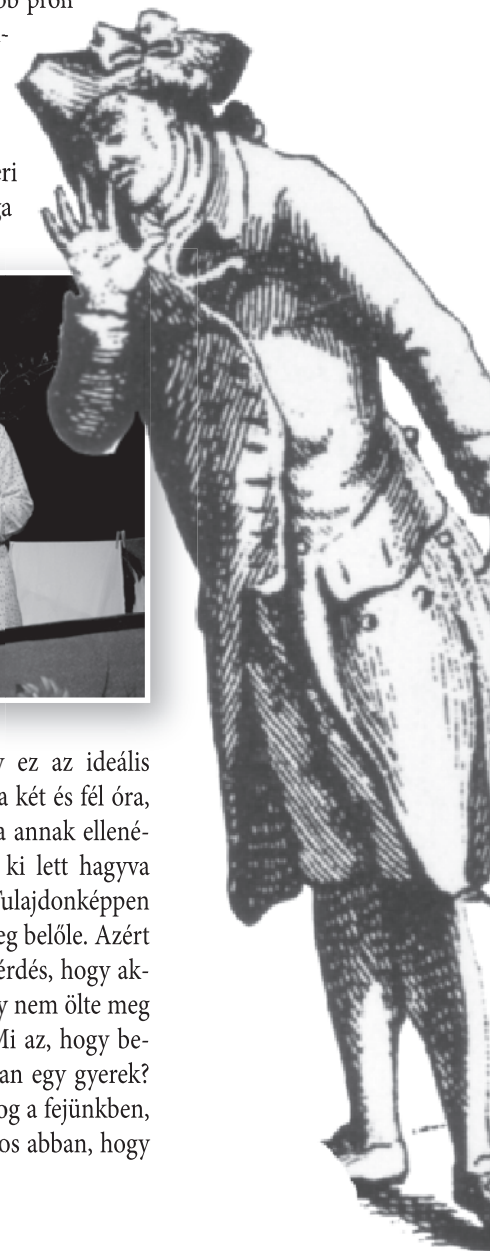
Az előadás végig gondolt, szép színészi pillanatokkal és színészi alázattal rendelkezik. A mai nap és igazából a fesztivál eddigi előadásai közt ez egy igényes, szép előadás volt.

Soltészky Tibor elmondta, hogy nem csoda, hogy igényes darabot és jól kidolgozott színészi szerepeket láttunk, hiszen van egy jó

csapat, ráadásul egy színész vezeti a jó csapatot. Ebből pedig többnyire jó szokott kisülni. Ami a legmeglepőbb volt, az a bátor dramaturgiai hozzáállás, mivel az eredeti darabból körülbelül fele ki lett húzva: jelentős szövegrészek, jelenetek, történések lettek kihúzva. Azáltal, hogy a darab ennyivel rövidebb és tömörebb lett, lehetőséget kap arra, hogy megjelenjék a játéknak az a fajta stilizáltsága, amit Soly még nem látott, habár már több profi feldolgozását látta a *Finitónak*. Ehhez nyilván szükség van az amatőr színjátszás bátorságára is, hogy elkezdjük egy másféle színpadi nyelv felé tologatni ezt a furcsa szövegű darabot. Furcsa, „mert molièri versbe van a magyar trágadombok szaga beleygürva”. Ez a furcsa kettősség benne.

Soly kiemelte, lehet, hogy ez az ideális hossza a történetnek, és nem a két és fél óra, hiszen minden el van mondva annak ellenére, hogy egy csomó minden ki lett hagyva belőle, de mégsem hiányzik. Tulajdonképpen egy tök jó változat született meg belőle. Azért felmerül az előadás végén a kérdés, hogy akkor most mi van. Megölte vagy nem ölte meg Blondin Gáspárt a felesége? Mi az, hogy beszúrta a kardot és aztán ott van egy gyerek? Persze, helyrerakható ez a dolog a fejünkben, megfejthető, de Soly nem biztos abban, hogy

így kellett volna képileg megoldani: lehet, hogy merészebben el kellene mozdulni a csoda felé. Körmöci Petronella, a darab rendezője elmondta, hogy igazából elmozdul az utolsó kép a csoda felé, csak hogy technikai problémájuk akadt a díszlet beszerelésénél, amit nem is sikerült megoldani, így a várt hatás az előadás végén csökkent.

Solynak egy aprócska megjegyzése volt a darabra: a megérkezéskor a visítós magánszám nagyon kilóg a darabból. Miért nem énekel rendesen itt is, amikor később fog?

B.B. Rozália rövidre fogta a mondandóját, mivel ő már erről az előadásról beszélgetett anno a csapattal, így nem akarta ismételni önmagát. Rozi arra tért ki az értékelés alkalmával, hogy mi változott ez a beszélgetés óta a darabon. Kilencedik alkalommal játszotta ezt a darabot a csapat. Az előadáson Rozi szerint nagyon érződik az, hogy a rendező nem vette le a kezét róla a bemutató után. Foglalkoztak ezzel az előadással továbbra is, és ennek meg is lett a foganatja: sokat változott pozitív irányba, sokat csiszolódtak, a „koszok” lehullottak róla. Egy kicsit talán nehezen indult meg az előadás, némi tempótlanságot lehetett érezni, de ez később mind eltűnt belőle. Helyre kerültek a hangsúlyok, egyensúlyba billent a dolog.

A budiban történő jelenetek is dinamikusabbá váltak, mert a bemutató környékén még elég statikusan működött. Egy illúzióromboló dologra kell odafigyelnie Sörfőző Károlynak, mégpedig arra, hogy a meglógás pillanatában ne lógjon ki a fürdőköpenye.

Maró a budira annyival kapcsolódott rá, hogy a pásztoróra túl sok volt a számára. Amit addig felépített az anya és az apa, ott elgyengíti a férfit a jelenet túlzása. Ez viszont benne van a szövegben. Erről a jelenetről Marónak az egyik székely vicc jutott eszébe: Székely nő kérdezi a férjét, hogy miért nem mondja azt neki sose, hogy szereti? Székely pedig így felel dörmögve: „Asszony, egyszer mondtam, ha változás van, majd szolok.” Soly ennek kapcsán kifejtette, hogy vannak erős motívumok, amik a rövidítés áldozatául estek az eredeti szöveghez képest.

Rozinak soknak tűnt a díszlet. Az elől felborított kád pl. erősen takar. Igaz, hogy Topolyán emelkedik a nézőtér, és másként működik az egész rendszer, nagyobb a színpad is. A fa viszont pl. nagyon szépen megjelent. Nella viccesen megjegyezte, hogy az ágat mindig ott szerzik be, ahol éppen játszanak. A helyiek közreműködésével kiválasztják azt a fát, amelyikről le lehet vágni egy ágat, így mindig nagyon tudnak örülni, ha sikerül beszerezni a díszlet eme elemét. Virág Gyuri csendben erre annyit súgott oda nekem: „Akkor a Hortobágyon nem lenne túl szerencsés vendégszerepelniük.” ☺

Kiss Anita

Holnap a Találkozó színpadán

Egy fikciómentes sorsrajzról és a hírek manipulativitásáról szóló nap

Holnap két előadást nézhet meg a nagyérdemű: az újvidéki tempera(MO)mentum 18 órától és a nemesmiliticsi Németh László Magyar Művelődési Egyesület 20 órától mutatkozik be a közönségnek. Az előadások 12 éven aluliak számára nem ajánlottak. A tempera(MO)mentum először lép a Találkozó deszkáira, mondhatni Találkozó-szüzek még. Kíváncsian várjuk, mivel rukkolnak elő.

Április 14., kedd, 18.00 óra, a Tűzoltó Otthon kisterme

AZ ÚJVIDÉKI TEMPERA(MO)MENTUM BEMUTATJA:

Ad De Bont:

Mirad (60')

Duodráma

Szereplők:

- Fazila: Hajdú Sára
- Djuka: Dévai Tibor

Rendező: Maletaški Krisztina

Az előadásról: Egy boszniai fiú története nagynénje és nagybátyja elbeszélésében. A háború szörnyűségei és nehézségei az emberi tényező függvényében. Fikciómentes sorsrajz. Csapások sorozata, amely bármelyikünkkel megtörténhet.

Április 14., kedd, 20.00 óra, színházterem

A NEMESMILITICSI NÉMETH LÁSZLÓ MAGYAR MŰVELŐDÉSI EGYESÜLET SZÍNJÁT SZÓ CSOPORTJA BEMUTATJA:

Szerbhorváth György:

Hírcsinálók (50')

Komédia

Szereplők:

- Igazgató: Báló József
- Szervező: Dujmovity Eleonóra
- Ujságíró: Ölvegvi Róbert
- Rendező: Kovács András
- Jean Paul: Nemoda Norbert
- Amalie: Litvai Karolina
- Juli: Bagi Brigitta
- Piri: Grécs Adrianna
- Sárközy: Brkic Adrián
- Testőr1: Litvai János
- Testőr2: Knézi Andor
- Rikkancs: Knézi Andor

A rendező munkatársai:

Súgó: Holpert Csilla

Rendező: Litvai Karolina

Az előadásról: A nemesmiliticsiek idén egy kortárs darabot választottak, amely rólunk, vajdasági magyarokról szól. Előadásukból kiderül, hogyan is alakulnak a hírek, amíg a sajtóban megjelennek. A darabot a kupuszinai közönség két évvel ezelőtt a péterrévei Karinthy Frigyes Színházi Kör előadásában láthatta már. Emlékeznek?

Szerbhorváth György 2005-ben, az V. Vajdasági Magyar Drámaíróverseny alkalmával írta meg ezt a darabot. A *hírcsinálók, avagy hagyjuk abba az álszenteskedést, tudjuk ám mi, hogy van az* című drámát a több szálon futó cselekmény dramaturgiájának legizgalmasabb példájáért díjazta a zsűri.

Elveszettnek hitt értékeink

A Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók 2. Találkozójáról

Most, hogy a március 31-e és április 7-e között lejárt Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók 2. Találkozója kapcsán egy összegző írással szeretnék hozzájárulni a mozgalom értékeinek felmutatásához, óhatatlanul is tollunkra kívánok egy régen olvasott megállapítást, mely nagyon is ráillik a hitben, lelkesedésben és szeretetben fogant kisoroszi rendezvénysorozatra: a kincs, melyet mindig másutt keresünk, itt van jelentéktelennek tűnő házukban. Ezúttal számos előremutató, értéket teremtő és értéket átmentő, megőrző jelenség tanúi lehettünk, mely az amatőr színjátszásunk jövőjébe vetett hittel ajándékozott meg bennünket. Örömeinkre szolgált a látott nyolc produkció, mely műfajbeli változatosságával az életképességet bizonyította, hiszen a modern színházi törekvések éppúgy jelen voltak ezen a találkozón, mint a hagyományos színházi kifejezésrendszereken alakuló produkciók. A néphagyományok ihlette és az életrajztól tablószzerűen feldolgozó színjáték mellett jól megfér a klasszikus értelemben vett vígjáték, zenés vígjáték, s nem utolsósorban a tragédia mint műfaj, mintegy túlröve a résztvevők közegeinek színházi elvárásait, ízlését. S mint minden tisztességes hagyományokkal rendelkező színházi mozgalom, a házi színházi szerző is bebecsátatást kért ezen a találkozón, Kómvésné Nyári Márta és Lukács Márta személyében.

Beigazolódott az a mély meggyőződés, miszerint a körülményeket csak tudomásul kell venni, mert érdemben a kis közösségek nem mindig képesek azokon változtatni, de az általuk diktált játékszabályokat nem kell elfogadni: önmagunkban kell megtalálni azokat a kedvező körülmények ellenére is, életeli, életigenlő tartalmakat tudni adni művelődési életünknek. Úgy tűnik, amatőr színjátszóinknak ez sikerült.

A szó legnemesebb értelmében vett amatőr előadásokat láthatunk Kisorosziiban, ebben az északkelet-bánáti helységben, amely kettős ünnep színhelye is volt egyben: a falu lakossága letelepedésének 200. évfordulója fémjelzte a találkozót, ami viszont hitet tett a jövő mellett. Csak rajtnak múlik, hogy a kiteljesedést valóra is váltjuk.

E kisközösség szívvel-leléssel serénykedett azért, hogy a rendezvénynek méltó keretet biztosítson. Minden produkciót táblás ház előtt játszottak az amatőrök, megteremtve a kölcsönös kommunikáció feltételeit színház és nézőtér között. Hogy ez mit jelent, nézőhiányban szenvedő hivatásos színházaink fogalmazhatnák meg csak érdemben.

Hogy múlt, jelen és jövő a műfaji sokszínűség összefüggésein túl még milyen mértékben volt jelen ezen a találkozón, erre szeretnék az elkövetkezőkben kitérni. A fellépő együttesek tagjai között a gyermek és ifjú színjátszók éppúgy jelentős szerepet kaptak, mint a közép- és idősebb generáció képviselői. Öröm volt nézni a 7-8 évesek és a 60-65 évesek szimbiózisát a színpadon. Tudjuk, a két világháború között a jugoszláv királyság nem tette lehetővé hivatásos magyar színház megnyitását Vajdaságban, éppen ezért minden magyar ajkú közösség amatőr társulatot tartott fenn, színházi kultúrájának megőrzése, ápolása céljából. Annak ellenére, hogy ma, 1997-ben két hivatásos magyar társulatunk is van, különösen

a szórványtelepüléseken nagyon ritka vendég a magyar színházi előadás. Így ezt az úrt az amatőröknek kell részben betölteniük, s ez óriási felelősséggel jár. A találkozó meggyőzött bennünket arról, hogy a felelősségtudat nagymértékben sajátja amatőrjeinknek. Ezt talán a kikindai Lepár Ferenc amatőr rendező fogalmazta meg a legkézzelfoghatóbban a kerekasztal-beszélgetésen, tanúságot téve az igényesség követelménye mellett, amikor is arra a kérdésre, hogy miért eseti a választás éppen Lorincz és a Bernarda Alba házára, egyszerűen kijelentette: csak komoly színházi szövegekkel érdemes foglalkozni. Az elszellemelenedett, tömény primitívizmust tartalmazó esztrádkultúra elburjánzásának eme minden nemesei és fenéköltet nélkülöző korszakában, az igényességre való törekvés az egyedül járható út, amely a tartalmasabb jövő felé vezethet bennünket.

Az elmúlt időszakban az amatőr előadások gyengéje nemcsak a kiforratlan színházi mozgás és a sok kifogásolmi valóra okot adó színházi beszéd volt, de kevés gondot fordított a legtöbb együttes a színházi képre és a kellékekre – egyik nagy kivételként a kanizsai Koncz István rendezte előadásokat kell megemlítenünk – s a jól megválasztott zenei betéteknek is híján voltak legtöbbször a látottak. Erre a régebbi gyakorlatra is rácsófoltak a Kisorosziiban vendégszereplő együttesek. A legszalagmentesebb és ugyanakkor a legfunkcionálisabb, egyszerűségében is a legartalmasabb színházi képre a Bernarda Alba házának volt, a kellékek megválogatásának tekintetében a legnagyobb, pozitív értelemben vett meglepetést számomra a kupuszinaiak okozták. S ha már erről az észak-bácskai faluról esett szó, szeretném azt is elmondani, hogy olyan profi szinten működő zenekarral rendelkezik ez a társulat, hogy bármely hivatásos színház megirigyelhetné azt. A tőlük látott előadás, valamint a kisorosziak produkciója szolgálhat mintaként arra vonatkozóan is, hogy hogyan lehet megfogalmazni, vagy ha úgy tetszik, átértelmezni az egy-egy előadásra kiválasztott színházi szöveget olyképpen, hogy az a helybeliek kifejezésrendszerére épüljön, megtartva ily módon a spontaneitásban gyökerező bájit és kellemet, mely nélkül igazi amatőr előadás nem születet meg.

Hogy miképpen lehet túllépni a hagyományosságot csak konzervatívizmusaiban megfogalmazó és ápoló, kifejezésre juttató színházi produkciókon, a legpéldamutatóbban a temerüniek mutatták meg számunkra. Véleményünk szerint erre az útra kell térniük a zomboriaknak is, lévén, hogy egy jól összejátszó, fiatal tehetségekben bővelkedő együttest ismerhetünk meg bemutatkozásuk során.

A találkozó nyolc produkciójának mindegyike a művelődés számos területének letéteményeseként is értékelhető. A Szent Gellért életét feldolgozó becskeréki produkció, a kisorosziak múltját és jelenét felmutató panoráma, vagy éppenséggel a Gárdonyi Géza novellából készült válogatás, melyet a szabadkai Némedi Imre tolmácsolt, olyan elemeket is tartalmazott, melyeknek jelenléte tartalmában tovább gazdagította a rendezvényt.

Az itt felsorolt pozitívumok tények, melyeket a látottak alapján fogalmaztunk meg. A sokévi tapasztalat azonban óvatosságra int bennünket. Nevezetesen arról van szó, hogy könnyebb valamit elérni, mint megtartani. Kisorosziiban, egyértelmű, hogy elértünk egy tisztességes színvonalat az amatőr színjátszás összefüggésében. Az elért szintet megtartani, majd pedig felülmúlni a jövő érdekében felelősségteljes feladat. A pillanatnyi kedvező helyzetnek viszont csak a jövő adhat igazolást. Hogy rombolni milyen könnyű, azt mindennapjaink tanúsítják. Ránk az elkövetkezőkben az a feladat vár, hogy az adott körülményeken felülemelkedve megpróbáljunk egy szerteágazó művelődési élet kiépitésével.

KÁICH Katalin

IMPRESSZUM

Súgó – a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XX. Találkozójának színlapja

Kiadja a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség

A fedőlapot Antóci Dorottya tervezte

Tördelő-szerkesztő: Bálint Tibor

Lektor: Kaszás Angéla

Szerkesztők: Hajvert Lódi Andrea, Kálló Lilla, Kiss Anita, Varga Tamás, Vörös Endre

Deszkára fel! 2013–2014

Ismertető az amatőr rendezők és csoportvezetők kétéves képzési programjáról, dióhéjban

A Vajdasági Magyar Amatőr Színhátszók XX. Találkozójának kezdetére egy kétéves képzési programon vagyunk túl – amelyről azt is tudni kell, hogy Kárpát-medence többi tájáról irigykedve néztek. A Deszkára fel! elnevezésű továbbképzési folyamat a Magyar Nemzeti Tanács kiemelt programja volt 2013-ban és 2014-ben. Azt is mondhatnánk, hogy minden a Találkozóból indult (természetesen a Találkozó is indult valahonnan), a Találkozón tapasztalt hiányosságok és igények alakították a képzési terv irányvonalát. És a Találkozóra kanyarodik majd vissza, hiszen az idei és a következő találkozókön láthatjuk majd, hogy a programnak volt-e gyakorlati haszna, történt-e minőségbeli vagy mennyiségbeli elmozdulás az amatőr mozgalom életében. Reméljük, hogy nem volt hiába.

A Deszkára fel! program kidolgozása 2012 őszén kezdődött, amikor összegyűjtöttük azokat a problémákat, amelyeket a Találkozó zsűrije az elmúlt években leggyakrabban felvetett, és készítettünk egy felmérést a vajdasági magyar gyermek-, diák (középkiskolás)- és felnőtt amatőr színhátszók csoportjait illetően: hogy hol van és hol nincs ilyen jellegű szakcsoport, ha nincs, volt-e, ha volt, mikor szűnt meg stb. Telečki Raffai Ágnessel azt találtuk, hogy a vizsgált 95 magyarlakta településből 20 településen működik felnőtt színhátszók csoport, 5 településen diákcsoport, és 39 helyen gyermekcsoport.

Felnőtt társulatok működtek 2012-ben az alábbi településeken: Bácsfeketehegy, Bácsgyulafalva, Bácskertes, Bajmok, Bezdán, Csóka, Gombos, Kisorosz, Magyarkanizsa, Muzslya, Nagykikinda, Nemesmilitics, Oromhegyes, Péterréve, Szilágyi, Tamásfalva, Temerin, Tóba, Topolya, Verbász.

Diákcsoport (középkiskolás korosztály) az alábbi helyeken működött: Ada, Szabadka, Újvidék, Zenta, Zombor.

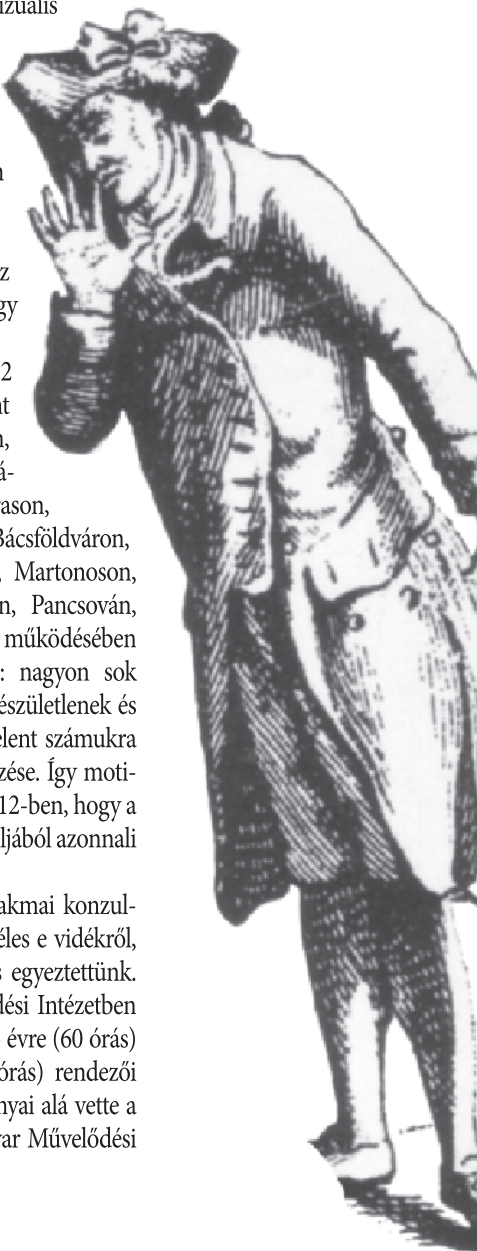
Ijesztőnek tartottuk ezeket a számokat. Már csak azért is, mert tudjuk, hogy a vajdasági magyarság jelenlegi körülményei között a közművelődésre fokozott felelősség hárul a közösség egészséges énképének, identitásának megtartá-

sában. A színhátszás a közösségi művelődési tevékenységek legkomplexebb formája. Itt találkozik az irodalom, a beszedkultúra, a zene, a mozgáskultúra és a vizuális kultúra. A színhátszás tehát a nemzeti öntudat megtartásának szerves alkotóeleme, kultúránk továbbadásának valódi kincseseládája. Azonfelül közösségépítő szerepe példaértékű – de ezt Kupuszinán persze nem kell mondani. Ideális állapot lenne, ha magyarul lakta településeink mindegyikén megtalálható lenne a közművelődésnek ez az ága. Ez valójában a két világháború közötti időben így is volt. A mai időkben sajnos más a helyzet.

Tizenöt év alatt, konkrétan 1998 és 2012 között csak felnőtt társulatokból 23 (!) szűnt meg: Szabadkán, Óbecsén, Székelykevéen, Bácskossuthfalván, Ludason, Szajánban, Szivácson, Tornyoson, Ürményházán, Zentagunarason, Veprődön, Magyarcsernyén, Kishegyesen, Bácsföldváron, Királyhalmán, Kúlán, Torontálvásárhelyen, Martonoson, Szenttamáson, Csantavéren, Magyarittabén, Pancsován, Tiszaszentmiklóson. A meglévő csoportok működésében is számos probléma vár/várt megoldásra: nagyon sok esetben nem folyamatos a tevékenység, felkészületlenek és képzetlenek a csoportvezetők, problémát jelent számukra a darabválasztás és az előadások megrendezése. Így motivációjukat veszítik a játékosok is. Úgy láttuk 2012-ben, hogy a mozgalom megmaradása és megerősítése céljából azonnali beavatkozásra van szükség.

A problémák összegzése után közös szakmai konzultációra hívtuk a színházi szakembereket széles e vidékről, illetve néhány anyaországi szakemberrel is egyeztettünk. Ezt követően a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetben kidolgoztuk a kétéves képzési tervet: az első évrre (60 óras) csoportvezetői képzést, a másodikra (60 óras) rendezői képzést. A programot teljes egészében szárnyai alá vette a Magyar Nemzeti Tanács, a Vajdasági Magyar Művelődési

Szövetség pedig felvállalta a lebonyolítást. A képzés a két év alatt mintegy 100 embert ért el, akik közül 77-en jártak rendszeresen a tanfolyamra, és szerezhettek tanúsítványt az elvégzéséről.

Azok, aki csak a csoportvezetői képzést végezték el, 41-en vannak. Akik csak a rendezői képzést 12-en végezték. Mindkét képzésről 24 ember szerzett tanúsítványt. A képzések három településen folytak: Szabadkán a Kosztolányi Dezső Színházban, Újvidéken az Újvidéki Színház és a Petőfi Sándor Magyar Művelődési Központ által biztosított termekben; Nagybecskerekben a Petőfi Magyar Művelődési Egyesületben.

A kétéves képzés során 24 szakember egy színházi kritikus, *dr. Gerold László*; három dramaturg, *Brestyánszki Boros Rozália*, *Góli Kornélia* és *Gyarmati Katalin*; tizennégy színész és rendező: *Csernik Árpád*, *Hernyák György*, *Kálló Béla*, *Kovács Frigyes*, *László Sándor*, *Mezei Kinga*, *Mezei Zoltán*, *Pesitz Mónika*, *Puskás Zoltán*, *Raffai Ágnes*, *Táborosi Margaréta*, *Urbán András*, *Vukosavljev Iván* és *Vörös Imelda*; két díszlet- és jelmeztervező *Gömöri Éva* és *Janovics Erika*; egy drámapedagógus, *Hajvert Lódi Andrea*; egy élménypedagógiai tréner, *Besnyi Szabolcs*; egy programmenedzser,

Sutus Áron; és egy fénymester, *Majoros Róbert* tartott előadást vagy foglalkozást a tanuló csoportoknak.

Két év alatt 38 vajdasági magyarlakta településről érkeztek a továbbképzésre a csoportvezetők és amatőr rendezők: Ada, Bácsfeketehegy, Bácsföldvár, Bácsgyulafalva, Bácskossuthfalva, Bajsa, Felsőhegy, Hajdújárás, Kevi, Királyhalma, Kúla, Magyarcsérnye, Magyarittabé, Magyararkanizsa, Magyarszentmihály, Mohol, Muzslya, Nagybecskerek, Nagyikinda, Nemesmilitics, Óbecse, Orom, Oromhegyes, Pancsova, Sándoregyháza, Szabadka, Székelykeve, Szenttamás, Temerin, Tiszakálmánfalva, Topolya, Torontáltorda, Tor-

ontálvásárhely, Törökkanizsa, Újvidék, Ürményháza, Zenta és Zentagunaras.

A képzés célja az volt, hogy megerősítsük a működő, problémákkal küzdő csoportok munkáját, hogy újjáéleszük a hozzá-nem-értés miatt megszünteteket, és hogy motiváljuk új csoportok és új produkciók létrejöttét, továbbá a létrejövő produkciók színvonalának emelését megfelelő szakmai háttér biztosítása által. Képzésünk alapvető szakmai ismereteket igyekezett elsajátíttatni, emellett szeretünk volna lendületet adni, jó kedvet és önbizalmat a kísérletezéshez, és kapcsolatokat építeni a további kérdések gyors megválaszolására érdekében.

Most érkezünk el ahhoz az izgalmas pillanathoz, amikor a tanfolyamok hasznát első ízben tetten érhetjük, a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozóján, majd a hét végén Zentán megrendezésre kerülő Középiskolások Színművészeti Vetélkedőjén, és a május 9-10-én Bácsfeketehegyen sorra kerülő Gyermekszínjátszó Műhelytalálkozón.

Deszkások, akik a XX. Találkozóra darabot hoztak (77-ből 4)

Bakator János, Torontálvásárhely

Király Sándor, Nagyikinda

Maletaški Krisztina, Ada (egy Újvidéki csoport rendezőjeként)

Oláh Tamás, Magyararkanizsa

Sok sikert kívánunk nekik, a távolmaradóknak pedig jó munkát otthon!

Ezúton is köszönjük minden oktatónak, minden partnerszervezetnek és -intézménynek a sok-sok segítséget! Köszönjük Nánay István tanár úrnak az iránymutatást!

Köszönjük a Magyar Nemzeti Tanácsnak a támogatást!

És várjuk kísérletező kedvű fiataljainkat idén is a Vajdasági Magyar Amatőr- és Diákszínjátszók táborába Zentára, idén nyolcadik alkalommal.

H. Lódi Andrea

A XX. Találkozó szakmai zsűrije

**Brestyánszki
Boros Rozi**

Zentán születtem. Óvodába és iskolába Szabadkán jártam. Aztán Újvidéken egy kicsit egyetemre is, de végül Szabadkán diplomáztam, viszont később Szegeden is éltem. Dolgoztam mint pincéernő, videókiállító, tolmács, titkárnő, gombatermesztő, sofőr, szervező, fordító (most ennyi jut eszembe). Ma főként dramaturgként keresem kenyerem a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatánál. Kilencéves korom óta szeretek írni. Azóta teszem is. A vajdasági amatőr társulatok munkáját tíz éve követem szeretettel és figyelemmel. És ahogy Hamvas mondja: „Ami voltam vagyok, de ami lettem, nem voltam mindig.”

Soly, ahogyan a szakmában, a színjátszók közül mindenki hívja, hazaérkezik a Vajdaságba. Pályája talán a színházművészet határtalanságát tükrözi, hiszen Európa számos pontján tanult és tanított. Dolgozott együtt a vajdasági magyar színházi alkotókkal a 80-as években, és sokszor ellátogatott hozzánk szakmai és baráti tanácsot adni a mainál még nehezebb időkben is.

Már debreceni gimnáziumi éveim alatt csatlakozok az ottani színjátszó csoporthoz. Az egyetem alatt a Paál István vezette Szegedi Egyetemi Színpad színésze, majd diákvezetője lett; tanult József Szajna híres Stúdió Színházában, Jerzy Grotowski Laboratórium Színházában. Oktatói, tréneri munkáját már ebben az időszakban elkezdte, mesterével együtt színésztérenget vezetett Magyarországon sokhelyütt. A nyolcvanas évek elején rövid ideig dolgozott a Stúdió K-ban is.

1982. január 1-jétől a Rádiószínház dramaturgia, 2003. január 1-jétől annak megszűnéséig (2011. június 30.) ve-

Soltészky Tibor

Önálló kötetek: *Decennium – A Szabadkai Népszínház Magyar Társulata 1995/1996–2004/2005* (Forum, 2005), *Színházi alapok amatőröknek – Kézikönyv amatőr színtársulatok részére* (Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, 2009).

Jelentősebb önálló drámák: *A révész satuja*, *Érintetlen*, *Stranger in the Night*, *Csörte*, *Fanyar ódium*, *Vörös*.

Jelentősebb adaptációk/parafrázisok: *Moebius* (Abe Kóbo: *A homok asszonya*), *A tengeren nincsen sár* (James Cain: *A postás mindig kétszer csenget*), *Egy elmebeteg nő naplója* (Csáth Géza nyomán)

Jelentősebb drámák társszerzőként: *Nem fáj!* (Agota Kristof, Ilan Eldad), *Záróra* (Pálfy Ervin, Szőke Attila, Mezei Zoltán), *Adieu*, *Bandi* (Kalmár Zsuzsa, Ralbovszki Csaba, Kovács Nemes Andor).

Színházi bemutatók: Népszínház (Szabadka), Katona József Színház (Budapest), Thália Színház (Budapest), Békéscsabai Jókai Színház, Zentai Magyar Kamaraszínház.

zetője. Rádiós művészeti tevékenysége mellett számtalan újságírói területen is aktív: újságot szerkeszt, cikkeket ír, olvasószerkesztő, rádiós és tévériporter, kommentátor; színházi dramaturg; a 90-es években megjelent több verslemez szerkesztő-rendezője. Egyre több szöveget ír színpadra, s egyre többet rendez...

A londoni Nemzeti Színház Kelet-Európának szánt színházi (Seeding a Network) és drámapedagógiai (Branching Out) szakmai továbbképzéseinek magyarországi koordinátora. Tanított Dublinban, az EDERED európai ifjúsági színházi kurzusán, az Interplay '98 drámaíró fesztiválon Berlinben, Athénben, s ennek a vándor-fesztiválnak 2002-ben magyarországi szakmai igazgatója.

Észtországban, Szlovákiában, Romániában, Horvátországban a King Baudouin Foundation és az Európai Kulturális Alapítvány megbízásából vezetett szakmai tréningeket. Több színházi képzési szakanyag kidolgozásában vagy lektorálásában vett részt.

Az utóbbi négy évben szabadúszó dramaturg, rendező, művész-tanár. És ismét boldogan és gyakran megfordul a Vajdaságban.

A vajdasági Zenta városában született, és itt hatott rá meghatározóan a Tisza menti település kultúrája és színház-szeretete. Az Újvidéki Művészeti Akadémia elvégzése után majd két évadon keresztül dolgozott az Újvidéki Színház társulatában, színészi fejlődését fokozatosan fejlesztő szerepek megformálásával. Budapesten a Színház- és Filmművészeti Egyetem rendező-koreográfus szakán első generációsként végzett 2014-ben, azóta Hernyák György tanársegédjeként dolgozik a Művészeti Akadémián, így továbbadva megszerzett tudását a következő generációk színészeinek.

Rendezéseit többször ihlették vajdasági írók, és e hely specifikus identitása: a *Tavaszi – hős kis ibolyák* (Domonkos István írásai alapján) az Újvidéki Színház és a Művészeti

Akadémia produkciója, *Az ember komédiája* (Sziveri János élete és versei alapján) a szabadkai Kosztolányi Dezső Színház előadása, Terék Anna *Vajdasági lakodalom* című műve a szabadkai Népszínház előadása. Munkáira a megszokott színházi sablonok felbontása, és a folyamatos rákérdezés jellemző.

Több éve visszajáró vendégtanára a MADT-tábornak, többször vett részt a drámaíróversenyen, és a felolvasószínház munkáiban.

Táborosi Margaréta